

978

44-5

10-52

2010

44-5
Ր-52

ԳՈՐԾՆԱԿԱՆ

ՔԵՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ

ՖՐԱՆՍԵՐԷՆ ԼԵԶՈՒԻ

ԱՆԻ ՈՃՈՎ

ԵՐԿԱՍԵՐԵԱՅ

ԹՈՎԾԱՍ ԹԷՐԶԵԱՆ

ՄԱՍՆ ԵՐԿՐՈՐԴ

ԵՐԿՐՈՐԴ ՏՊԱՅԻՆՈՒԹԻՒՆ

ՎԵՆԵՏԻԿ — Ս. ՂԱԶԱՐ

1910

2002

12318

44-5

Թ-52

Կ

ԳՈՐԾՆԱԿԱՆ

ՔԵՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ

ՖՐԱՆՍԵՐԷՆ ԼԵԶՈՒԻ

ԱՆԻ ՈՃՈՎ

ԵՐԿԱՍԻՐԵԱՅ

ԹՈՎՄԱՍ ԹԷՐԶԵԱՆ

ՄԱՍՆ ԵՐԿՐՈՐԴ

ԵՐԿՐՈՐԴ ՏՊԱՅԻՆՈՒԹԻՒՆ

16526

ՎԵՆԵՏԻԿ. — Ս. ԴԱԶԱՐ

1910

ՄԱՍՆ Ա.

90 Հ Ր Ա Հ Ա Ն Գ Ք

(Սկզբունք բայերուն և Ստորագրականի ժամանակաց
գործածութեան վրայ։)

1. Dire, ըսել.

Oreille, <i>ականջ.</i>	regretter, <i>ցաւիլ, կսկծալ.</i>
la vérité, <i>ճշմարտութիւնը.</i>	compliments de condoléance
désobéir, <i>անհնազանդիլ, մտիկ չընել.</i>	<i>ցաւակցութեան խօսք.</i>
	perte, <i>կորուստ, մահ:</i>

J'ai quelque chose à vous dire. Dites-le-moi. Je vous le dirai une autre fois, parce que maintenant je dois aller à l'école. Henri m'a dit ce que vous avez fait hier. Il me l'a dit à l'oreille. Qu'est-ce qu'il vous a dit? Il m'a dit que vous avez désobéi hier à votre professeur. Laissez-le dire. J'ai dit hier à mon cousin de venir me voir. Il disait souvent qu'il regrettait la perte de son oncle. Lequel de ces deux amis est mort? Il est ici depuis quelques jours. Je voudrais aller lui faire mes compliments de condoléance.

Ա. Դիտող. — Avoir à *անորիչ դերբայով մը՝ հայերէն կը թարգմանուի շիք ապառնի դերբայով.* J'ai deux mots à vous dire. Երկու խօսք ունիմ քեզի ըսելիք: Նոյնպէս

գաղղիերէնին, falloir, devoir բայերը՝ շու կամ շիր դերբայներով կը թարգմանուին: Il faut que je lui parle. Անոր հետ խօսելու եմ: Je dois aller à l' école. Գալոց երթալու եմ:

Բ. Գիտող. — Est-ce que (միթէ՞ արդեօք), բայերը հարցական ընելու կը գործածուի՝ մանաւանդ խօսակցութեան մէջ: Est-ce qu'il vous a vu? Արդեօք տեսա՞ւ զքեզ:

2.

Ի՞նչ կ'ըսէք պարտեզիս համար. — Եղբայրս մեզ չըսաւ ձեր հոտ ըլլալը. ի՞նչ ըսաւ ձեզ մայրս. — Ըսաւ որ այս գիրքը ձեզի բերեմ. — Չեմ կարծեր որ Միհրան այս գիրքը գրած ըլլայ. — Երէկ հայրս ինձ ըսաւ թէ ձեր տունը պիտի ծախէք. — Ըսաւ որ այս բանիս վրայ եղբորս չի խօսիմ. — Ալ բան մը իրեն ըսելու չեմ. — Ի՞նչ կ'ուզէք որ ըսեմ. — Ո՛ւր պիտի երթաք վաղը. — Ես այս բանս դեռ հիմայ իրեն ըսի. — Ատիկայ ձեր բարեկամին մ' ըսէք, հայրս չուզեր. կարծեմ թէ ամէն բան իրեն ըսի. — Պիտի ցաւէր եթէ այս բանս աւելի առաջ ըսած ըլլայի:

3. Lire, կարդալ. Écrire, գրել.

Le courrier, սուրհանդակը. rarement, հազիւ երբէք.
le loisir, պարապը. plus au long, աւելի երկարօրէն.
nécessaire, կարեւոր. la lecture, ընթերցումը.
l'écriture, գիրը. et, հապա:

Que lisez-vous là? Je lis un journal français. Et vous? Moi, je lis la lettre que j' ai reçue de votre frère. Il vous écrit souvent, mais vous lui écrivez rarement. J' écrivais mieux autrefois que je n' écris à présent. J' ai écrit hier à mon oncle. As-tu écrit aujourd' hui à ton oncle? Je lui ai écrit ce matin. Lorsque j' aurai plus de loisir, je lui écrirai plus au long. Il n' est pas nécessaire de lui écrire par chaque courrier. De ces deux écritures laquelle est la meilleure? Celle-ci est la meilleure. Il faut que vous écriviez encore une fois. Je reconnais ton écri-

ture. J' ai lu aujourd' hui la gazette de Cologne. Mon père a lu celle de Vienne. Je lirai bientôt un beau livre qu' on m' a prêté. Vous aimez donc beaucoup la lecture?

4.

Վաղը պիտի գրեմ. — Բարեկամքս ինձ պիտի գրեն. — Ամիս մ' առաջ անոնց գրեցի՝ բայց չգիտեմ եթէ նամակս անոնց հասա՞ւ. — Չեր եղբորմէն աղէկ կը գրէք. — Գրեցի իրեն որ ինձ համար քանի մը գիրք առնէ. — Ի՞նչ գրեց ձեզ. — Ինձ գրեց թէ այս օրերս պիտի գայ. — Աւելի կանուխ պիտի գրէի իրեն՝ եթէ հաւատացած ըլլայի որ մեկնած էր. — Չեր եղբարք ի՞նչ կը կարդան. — Չգիտեմ ի՞նչ գիրք կը կարդան. — Դուք ի՞նչ կը գրէք. — Այսօր իրեն ի՞նչ գրեցիք. պիտի չգրէք իրեն. — Ո՞վ գրեց գայտ. — Կարծեմ թէ եղբայրս գրեց. — Ոչ. ձեր եղբորը գիրը կը ճանչեմ:

5. Mettre, դնել, հագնիլ. Se mettre à, սկսիլ.

Retenir, պահել. la loterie, վիճակահանու-
le goût, ճաշակը, ախորժակը. թիւնը.
négliger, երեսի վրայ թողուլ. se mettre à table, սեղան
mettre en ordre, կարգի դնել. նստիլ.
facilement, դիւրաւ. couramment, համարձակ.
le billet, տոմսակը. ailleurs, ուրիշ տեղ:
le linge, ձերմկեղէնը.

Voulez-vous que je vous lise ce livre? Vous ne lisez pas assez couramment, mettez-le sur la table. Je voudrais bien savoir lire comme vous. Retenez bien ce que vous avez lu. Mes enfants ont peu de goût pour la lecture. Je leur dis souvent qu' ils ont tort de négliger leurs devoirs. Que faites-vous là? Je mets mes livres en ordre. Je mettrai aujourd' hui un autre habit. J' ai mis ce matin mon habit dans le coffre de mon père; si je l' avais mis ailleurs, je ne l' aurais pas trouvé facilement.

Où voulez vous que je mette votre linge? Mettez-le où il vous plaira. Croyez-vous que je l'aie mis sur le lit? Mettons-nous à table. Tout est mis en ordre. Avez-vous mis à la loterie? Je n'y ai pas mis. Je voudrais bien y mettre. Combien coûte le billet? Chaque billet coûte trente piastres.

6.

Գուք միշտ գաղղիերէն գրքեր կը կարդաք. — Մենք սև հանդերձներ կը զգենունք. — Աս տղայք անգղիերէնի կ'աշխատին. — Եղբայրս բնաւ չկարդար. — Մենք առաջ շատ կը կարդայինք. — Այս օրուան լրագիրը կարդացիք արդէն. — Զայն դեռ չկարդացինք, բայց կարծեմ թէ հայրս կարդաց. — Ես ալ քիչ ատենէն զայն պիտի կարդամ. — Կարդալէն վերջը սեղանին վրայ դրէք զայն. — Ձեր հօրեղբօր նամակը պիտի կարդամք. — Զայն պիտի կարդայի եթէ քովս ըլլար. — Եթէ օդն աղէկ ըլլար՝ ձերմակ հանդերձներս պիտի հագնէի, բայց օդը բնաւ չներեր ճամբայ ելլելու:

7. Prendre, առնուլ. խմել.

Prendre place, նստել. la règle, կանոնը.
auprès de, մօտը, քովը. prendre quelqu'un pour, մէ-
prendre au mot, խօսքին կա- կը կարծել.
պուիլ. տխմար:

Je prends ceci pour moi. Mes frères prennent ce qui reste. Voulez-vous prendre place? Merci, Monsieur, je m'assiérai auprès de vous. Charles, ne vous asseyez-vous pas? Je pris cet oiseau dans votre jardin. Prenez-vous du café ou du thé? Moi je prends une tasse de chocolat. Et vous, Louis, qu'est-ce que vous voulez? Apprenez-vous à danser? Mes frères apprennent la danse, et moi j'apprends la langue française. J'ai appris que Mr. Holl est mort. Comprenez-vous cela? Je ne vous comprends pas. Je crois que tous mes élèves ont compris cette ré-

gle. Pour qui me prenez-vous? Vous me prenez pour un sot. Je vous prends au mot.

8.

Ձեր եղբայրը միշտ գրչերս կ'առնու. — Ինչո՞ւ դուք ալ իրենները չէք առնուր. — Մենք երբէք մեր բարեկամաց զըր- չերը չենք առնուր. — Կ'ուզէք բաժակ մը քաֆէ խմել. — Շնորհակալ եմ. — Գաւաթ մը կաթ պիտի խմեմ. — Սովրե- ցամ դասերնիդ. — Գեռ չսովրեցայ, այս իրիկուն պիտի սով- րիմ. — Իմացայ որ եղբայրնիդ Գաղղիա ուղևորեր է. — Շատ լաւ կը հասկնամ ձեր ըսածը. — Ներեցէք որ քիչ մը փողոց ելլեմ. — Ո՛ւր պիտի երթաք. — Պիտի երթամ մօրս գուլպայ գնելու:

Ա. Դիտող. Ամէն անգամ որ ստորագասականին տեղ կարելի ըլլայ՝ առանց իմաստը տարտամ ձգելու՝ անորիչ դերբայ գործածել, այս յետին ձևը նախամեծար է. Օր- Ներեցէք որ քիչ մ'եղեմ. — Permettez-moi de sortir un peu.

Բ. Դիտող. — Անորիչ կերպով առարկայի մը վրայ խօ- սած ատեննիս՝ աշխարհաբառին մէջ ստէպ եզակի կը գոր- ծածենք անունը յոգնակիի տեղ. գաղղիերէն յոգնակի թարգմանելու է. Օր. Գորչպայ գնելու կ'երթամ. — Je vais acheter des bas.

9. Faire, ընել.

Ordonner, պատուիրել. allumer, վառել, լուցանել.
non plus, և ոչ. ոչ ևս. faire le tour, շրջանն ընել.
tout à l'heure, հիմայ. le paysage, գեղանկարը.
faire du mal à quelqu'un. — մէկուն վնաս հասցնել:

Que faites-vous? Je fais ce que vous m'avez ordonné. Nous faisons ce que nous avons à faire. Ces garçons ne font rien. Pourquoi ne font-ils rien? Parce que vous ne faites rien non plus. Et ces filles-là, n'ont-elles rien à faire? Je ne sais que faire. Que faisiez-vous lorsque je suis entré? J'allumais le feu. Je fis hier le tour de la

ville. La servante fera tout à l'heure le lit. Que ferez-vous ce soir? Je ferai ce soir ce que vous fites hier. Faites-ce que vous voulez. Faisons toujours notre devoir. Ne faites du mal à personne. Si j'étais riche comme vous, je ferais bâtir une belle maison. Votre frère ne fait que courir. Ces enfants ne font que boire et manger. Faites-moi voir ce paysage. Je suis malade; je ferai venir le médecin.

Գիտող. Ա. Faire *անորիչ դերբայով մը՝ հայերէն ցեկ վերջաւորութեամբ կամ տալ բայով շինուած անցողական բային կը համապատասխանէ.* faire manger, *կերցնել.* faire venir, *բերել տալ:*

Գիտող. Բ. — Ne faire que, *յաջորդ դերբայով՝ միայն կը թարգմանուի.* Vous ne faites que pleurer, *կու լաս միայն. միայն լալ գիտես:*

10.

Ձեզի պատուիրածս ըրի՞ք արդեօք. — Ի՞նչ ըրաւ այս տղան. — Ինչո՞ւ կը ծեծէք զինքը. — Այս մարդիկ ամէն ու՛ր զածնին կ'ընեն. — Ձեզի պատուիրածները կատարեցի՞ք. — Մեր դաստուին բոլոր մեզի պատուիրածները կը կատարենք. — Կէսօրունէ յետոյ շրջագայութիւն մ'ընենք պիտի. — Կ'ուզէ՞ք որ հրահանգներս ընեմ. — Ձեր յարգոյ հօրը իմ ողջոյններս մատուցէք. — Ի՞նչ կ'ընէր ձեր եղբայրը երբ պարտէզն էի. — Երէկ իմ մօրեղբայրս պատուիրեց որ իրեն երկու աղւոր գիրք գնեմ. — Հօրաքրոջս երթալ ուզեցի, բայց ժամանակ չունեցայ. — Վաղը միատեղ երթանք. — Երթանք:

Գիտող. Գ. — Բաղաքավարութեան համար խօսակցութեան մէջ ծնողաց կամ մօտ ազգականաց անուան առջև Monsieur, Madame, և այլն կը դրուի. M.^r votre père, Mlle votre sœur. Հայերէն կրնանք զայն թարգմանել *Ձեր յարգոյ հայրը, ձեր ազնիւ քոյրը, և այլն:*

11. Connaitre, *ճանչել.*

Sans, *առանց.* l'honneur, *պատիւը.*
La connaissance, *ծանօթութիւնը,* la voix, *ձայնը:*
Թիւնը, ծանօթը.

A présent je vous connais. Me connaissez-vous aussi? Je ne connais personne ici. Votre frère me connaît très bien. Nous connaissons ici beaucoup de monde. Je ne connais pas votre sœur. J'ai bien connu votre oncle. Si je connaissais votre mère, je connaîtrais aussi votre père. Il ne vous connaîtra plus. Demandez-lui s'il me connaît? On veut que je connaisse cette demoiselle. Elle vient à moi sans que je la connaisse. Je ne crois pas que vous l'ayez connue. Quand je la verrai, je la connaîtrai bien. Il faut faire connaissance avec elle. Je vous ai vu avec une de vos connaissances que je n'ai pas l'honneur de connaître. J'ai reconnu votre cousin à la voix.

12.

Այս անձը կը ճանչեմ. — Շատ անգամ հօրեղբօրս տունը տեսայ. — Կը ճանչէ՞ք այս տիկնայքը. — Ոչ մէկ տիկին մը կը ճանչեմ. — Մենք շատոնց 'ի վեր զիրար կը ճանչենք. — Ձեր բարեկամն ալ զմեզ չճանչեր. — Ձեզ կը ճանչէ՞ մի. — Շատ աղէկ պիտի ճանչէ. — Անցեալ օր ճամբուն վրայ իրեն պատահեցայ՝ բայց զիս չճանչեց. — Այս տղայք զամենքը կը ճանչեն. — Երբոր Պէրլին էիք՝ շատ ծանօթներ ունէիք. — Երէկ ձեր եղբօրը պատահեցայ առանց զինքը ճանչնալու. — Եթէ աւելի ստէպ ելլէիր՝ աւելի մարդ կը ճանչէիր. — Բարիք մէջ գրեթէ քաղքին կէսը ճանչցանք. — Հոս հազիւ մէկ բանի ընտանիք կը ճանչենք:

Ա. Գիտող. — Բացասական նախադասութիւնք *pas* չեն առներ՝ երբոր plus, nul, aucun, rien, personne, բաները գտնուին:

Բ. Դիտող. — Monde, աշխարհ, շատ անգամ մարդ նշանակութեամբ կը բանի. Il y avait beaucoup de monde, շատ մարդ կար:

Գ. Դիտող. — Bien, մահբայ՝ շատ կը նշանակէ. Il a bien de la peine, շատ դժուարութիւն ունի. երբեմն թե՛ և. Il a bien voulu me parler, mais il n'a pas osé, թէ և հետս խօսիլ ուզեց՝ բայց չհամարձակեցաւ:

Դ. Դիտող. — Պատահիկ մեր մէջ տրական խնդիր կ'առնէ. գաղղիերէն *rencontrer* ներգործական է և հայցական կ'ուզէ խնդիրը: Ասոր պէս ուրիշ շատ բայեր ալ:

13. Croire, հաւտաւ. կարծել:

Incroyable, անհաւատալի. crédule, դիւրահաւան.
justement, յիրաւի, ճիշդ. menteur, ստախօս.
le contraire, հակառակը. cher, սուղ, սիրելի:

Je crois qu'il est déjà tard. Nous ne le croyons pas. Le croyez-vous? Je ne le crois pas. Mon frère ne le croit non plus. Si je le croyais je me tromperais. Je n'ai jamais cru cela. Qui aurait cru cela? Je le croirais, si vous me le disiez. C'est une chose incroyable. Ne croyez pas cela. Il ne faut pas tout croire. Nous croyons justement le contraire. Vous le croiriez bien, si vous le voyez. Ces messieurs ne le croient pas. Comment voulez-vous que je croie cela? Votre frère croyait tout ce qu'on lui disait; il est trop crédule. Ne le croyez pas; c'est un menteur. Il ne le croirait pas s'il vous connaissait.

14.

Կը հաւտանք թէ տէր Հօլլ այս բանս ըրած ըլլայ. — Բնաւ չեմ հաւատար. — Ձեր եղբայրը շատ դիւրահաւան է, ամէն իրեն ըստածնեբուն կը հաւտայ. — Դու ստախօս ես. այլ ևս քեզի պիտի չհաւտամ. — Կը կարծէք թէ ձեր հայրը այսօր հասնի. — Բսի այս տղայոց, բայց չեն հաւտար. — Եթէ ասիկայ իրեն ըսած ըլլայիր՝ պիտի չհաւտար — Գրեցէք ձեր

հօրեղբօր՝ բայց պիտի չհաւտայ. — Կարելի չէ հաւտալը. — Մենք ալ շատ չենք կրնար հաւտալ. — Հաւտացէք ինծի. ես միշտ իրաւը կ'ըսեմ ձեզ:

15. Venir, գալ.

De chez mon oncle, թեուոյս le logis, բնակարանը.
տունէն. fort à propos, ճիշդ ատենին.
rencontrer, պատահիլ. revenir, վերադառնալ.
pourtant, սակայն. se souvenir de, յիշել:
au devant de moi, իմ առջև.

D' où venez-vous si tard? Je viens d'une grande promenade. Nous venons de l'école. D' où veniez-vous ce matin, lorsque je vous ai rencontré? Je venais de chez mon oncle qui est arrivé il y a huit jours. Je vins hier trop tard; mais ce matin je suis venu tôt. Si j'étais venu un peu plus tard, je serais venu avec vos sœurs. Je viendrais plus tôt; mais je n'en aurais pas le temps. Je voudrais pourtant que vous vinssiez à huit heures. Voilà mon frère qui vient au devant de moi. Monsieur votre père est-il au logis? Non, il vient de sortir. Où sont mesdemoiselles vos sœurs? Elles viennent d'arriver. Vous venez fort à propos, j'ai un mot à vous dire. Quand êtes-vous revenue? Reviendra-t-il bientôt? Je m'en souviendrai toute ma vie. Vous ne vous êtes pas souvenu de moi.

16.

Շատ ուշ կուգաս՝ իմ սիրելի Միհրանս. — Տէր Հօլլի քովէն կու գամ որ հիւանդ է. — Արդէն եղբայրս եկաւ մի. — Ձեր հայրն ալ պիտի գայ. — Քաղքէն կու գաք արդեօր. — Վաղը ինծի պիտի գաս արդեօր. — Եթէ ժամանակ ունենամ՝ կու գամ. — Առաջ ամէն օր ինծի կու գայիր. — Ձեր եղբայրը ժամը քանիին պիտի գայ. — Հայրս կը փափաքի որ դու ալ գաս. — Հօրեղբայրս վաղն ալ պիտի չվերադառնայ.

— Այս աղջիկը շատ գեղեցիկ պիտի ըլլայ. — Ձեր բարեկամները շատ ազահացան (devenir avare). — Եղբորդդիդ ակջիշեր գիտ. — Մենք միշտ մեր բարեկամները կը յիշենք:

Գիտող. — Կոր լմնցած գործ մը ցուցնելու համար Venir de.. (անորիշ դերբայով մը), և վերահաս ապառնի մը բացատրելու համար Aller (նոյն դերբայով) կը գործածուին:

17. Tenir, բռնել. Tenez, ահա. սն.

Peut-être, թերևս.	le bien, բարիք, ինչք.
obtenir, ստանալ, ձեռք բե-	adieu, մնաք բարով.
րել.	apprendre par cœur, սերտել.
autrui, ուրիշ.	soutenir, օգնել, պնդել.
appartenir, վերաբերիլ,	soutien, նեցուկ.
պատկանիլ.	pressé, շտապեալ:

Que tenez-vous dans votre main? Je tiens un livre. Que croyez-vous que je tiens? Je croyais que vous teniez le canif que mon frère a perdu. Tenez, voilà un écu pour le pauvre homme qui est à la porte. Vous retenez le bien d'autrui. Retenez bien ce que vous apprenez par cœur. A qui appartient cette maison? Toutes ces maisons et tous ces jardins appartiennent au voisin de votre oncle. Mon frère soutient qu'on l'a trompé. Vous soutenez toujours le contraire de ce que les autres soutiennent. Mon ami a obtenu une bonne place. Il est le seul soutien de sa famille. Vous êtes pressé, je vous retiens peut-être. Adieu. je reviendrai dans une heure.

18.

Հայրս վաղը պիտի վերադառնայ. — Շատ գիտուն եղաւ. — Աղէկ պաշտօն մ'ընդունեցաւ. — Խօսքերնիդ չպահեցիք. — Չվերադարձաք. — Հայրերնիդ չեկած՝ նամակը ձեռքս բռնած էի. — Մօրեղբայրս կը պնդէ որ Պ. Հօլլ պիտի չվերադառնայ. — Որո՞ւ են այս գեղեցիկ մարգագետինները.

րը. — Այս մարգագետինները եղբորս են. — Այս գիրքը բարեկամացո միտյն է որ ինձի փոխ տուաւ. — Չյիշեր ինձի փոխ տուած ըլլալը. — Ձեր քոյրն իր փափաքածն ստացաւ. — Պիտի չկարենաս հօրմէս ընդունիլ դուրս ելլելու հրամանը. — Եթէ խելօք ըլլամ՝ ամէն բան կրնամ ստանալ հօրմէս:

19. Servir, ծառայել. Se servir de... գործածել.

Volontiers, յօժար, ամեն-	à quoi, ինչ բանի.
նայն սիրով.	l'action, գործը.
récompenser, վարձատրել.	la gloire, փառքը.
prochain, մերձաւոր.	on a servi, բերուեցաւ կե-
le pouvoir, կարողութիւնը.	րակուրը:

Je sers volontiers mes amis. Nous servons tout le monde. Votre ami ne sert personne. Servez vos parents et vous serez récompensé. J'ai toujours servi mon prochain. Je vous servirais volontiers, si cela était en mon pouvoir. A quoi sert cela? Cela sert à plusieurs choses. Cela me sert de sel. Cela ne vous servira de rien. Je me servirai de vos livres. Je ne m'en sers plus. Servez-vous des miens. Combien avez-vous servi? Je n'ai servi que trois ans. Je voudrais avoir servi plus longtemps. Cette action servira à votre gloire. On a servi, mettons nous à table. Voulez-vous que je vous serve de cela? Vous êtes bien honnête.

20.

Այս երիտասարդը հօրեղբորդուոյս քով ծառայեց. — Մարդ իր բարեկամին ծառայելու է. — Մօրեղբորդիս ինձի շատ ծառայեց. — Այս գմէլինը գործածեցէք, միւսէն աղէկ է. — Բարեկամացո ծառայելու համար՝ այս առիթը ձեռքէ պիտի չփախցնեմ. — Ձեր գիրքը գործածեցի. — Այս սպասաւորը եօթը տարիէ 'ի վեր քովս կը ծառայէ. — Այս կառքը շատ կը գործածենք. — Ասիկայ ինձի բնաւ չծառայեր. — Այս առթիս շատ կը փափագէի ձեզի ծառայել. — Շատ չնորհակալ կ'ըլլայի ձեզ այս բանիս վրայ:

Գիտող. — Servir, մէկուն քով ծառայութիւն ընելու կամ ծառայելու մտք՝ հայցական խնդիր կ'առնու գաղղիէրէն. Servir de կը նշանակէ բակի մը տեղ գործածել (ուրիշ բան մը), բանի մը ծառայել, գործածել:

21. Sortir, դուրս ելլել.

Je sors tous les matins à sept heures. Et toi à quelle heure sors-tu? Je ne sors pas si matin. Nous sortons toutes les après-midi, mais vous ne sortez presque jamais. Mes frères sortent souvent. Si je sortais après vous, je viendrais trop tard. Sortons ensemble; mais ne sortons pas avant midi. Je sortis hier à six heures, et vous, à quelle heure sortîtes-vous? Je suis sorti un peu tard aujourd' hui. Vous êtes sorti sans me le dire. Si j' étais sorti, je vous l' aurais dit. Demain je sortirai de bonne heure. Pourquoi n' êtes-vous pas sorti avec moi? Il faut que je sorte à six heures et demie. Ma mère ne voulait pas que je sortisse. Si vous sortez sans ma permission, vous ne sortirez plus jamais.

22.

Ինչո՞ւ դուրս չես ելլեր, չիւանդ ես. — Քիչ մը վերջը պիտի ելլեմ. — Գեռ երկու նամակ ունիմ գրելիք. — Եղբայրնիդ ելա՛ւ մի. — Ոչ դեռ չե՛լաւ, բայց հիմայ պիտի ելլէ. — Եթէ նամակներս աւարտած ըլլայի՛ դուրս պիտի ելլէի. — Քիչ մ'ալ սպասեցէք, միտեղ դուրս ելլենք. — Դուք քիչ անգամ կ'ելլէք. — Այնչափ զբաղում ունի՞ք մի. — Հիմայ դուրս ելլելու ստիպուած ենք, մեզի հետ եկէք. — Ամէն մարդ դուրս ելաւ. — Եթէ զբաղում չունենայի՛ սիրով ձեզի հետ կուգայի. — Քիչ մը ետքը ձեզի պիտի գամ:

23. Partir, մեկնիլ, ուղևորիլ.

S' endormir, քնանալ, քուսնը տանել. աղէկ քուն մը քաշել, ու արթննալ.
dormir la grasse matinée, le sommeil, քունը:

Je pars demain pour Bruxelles. Nous partons pour Paris. Voulez-vous partir avec moi? Je partirais volontiers, si je pouvais. Si vous partez, mon frère partira avec vous. Nous partirons donc ensemble. Il faut que je parte bientôt. Ma mère ne voulait pas que je partisse. Croyez-vous que mon oncle soit déjà parti? Je ne le sais pas. Comment, vous êtes encore au lit? Laissez-moi dormir. Vous dormez toujours la grasse matinée. Avez-vous bien dormi? Je voudrais bien dormir encore une heure. Ma sœur ne veut pas que je dorme. J' ai sommeil. Je m' endormis hier à la table. Si j' étais seul je m' endormirais. Je voudrais que cet enfant fût endormi.

24.

Ե՞րբ կը մեկնիք. — Վաղը կամ միւս օր կը մեկնիմ. — Երբ ձեր հայրը Անգղիա պիտի ուղևորի. — Արդէն երեք օր կայ որ մեկնեցաւ. — Եթէ աղէկ ձի մ' ունենայի՛ այսօր Քեաղասանէ կ'երթայի. — Ո՞ր ժամուն պիտի մեկնիք. — Տղաքս դեռ կը քնանան. — Գացէք արթնցուցէք. — Ժամ մը կայ որ զանոնք արթնցուցի, բայց անոնք նորէն քնացեր են. — Ես ալ քիչ մը պիտի քնանամ, բայց եթէ քունս տանի մի՛նչև չև ժամը վեցը՝ կ'աղաչեմ զիս արթնցնէք. — Եթէ զիս չարթնցնէիք դեռ պիտի քնանայի:

Գիտող. — Partir, ուղևորիլ, տեղ մ'երթալու համար մեկնիլ, գաղղիերէն pour խնդրով կը գործածուի:

25.

Sentir bon, անուշ աղէկ հոտիլ. la douleur, ցաւը, վիշտը.
de loin, հեռուէն:
une odeur, հոտ մը. se repentir, զղջալ:

Il sent bon ici. Qu' avez-vous là qui sent si mauvais? Que ces fleurs sentent bon! C' est une odeur agréable. Je l' ai senti de loin, toute la chambre en sent encore. Voulez-vous sentir quelque chose de bon? Je

ne sens rien. La viande sent le brûlé. Pourquoi mentez-vous? Je ne mens pas, je ne veux plus mentir. Je n'ai pas menti depuis longtemps. Si j'avais menti, je le dirais. Je ne mentirai plus jamais. Pourquoi mentirai-je? Voulez-vous que je mente? Il croit que j'ai menti. Je voudrais n'avoir pas menti. Je sens que j'ai tort. Mon père sent de grandes douleurs. Je me repens de ma faute. Je m'en repentirai toute ma vie. Mon frère se repent aussi d'avoir menti. Vous avez fait une grande faute. Vous vous en repentirez un jour. Je m'en suis déjà repenti.

26.

Բնաւ սուտ խօսելու չէ. — Եթէ ըսէի որ շատ նեղութիւն քաշեցի՛ սուտ խօսած պիտի չըլլայի. — Կարծեմ թէ կը ստես. — Քոյրդ պզտիկ ստախօս մ'է. — Ձեր եղբայրը հազիւ երբէք կը ստէ. — Համարտութիւնը սիրող անձ մ'է. — Այս ծաղիկը անուշ կը հոտի, բայց միւսը գէշ կը հոտի. — Զրկջացի ձեզի նեղութիւն տալուս. — Կերեցէք. — Եթէ իրաւունք ունենալս հասկցաք՝ կը ներեմ. — Անգամ մը ստեցի, բայց ալ պիտի չստեմ. — Եղբայրս ըրած յանցանքին վրայ շատ զղջաց:

27. Ouvrir, բանալ. Souffrir, տառապիլ, քաշել.
Couvrir, ծածկել.

La porte, դուռը. le pot, ամանը.
la fenêtre, պատուհանը. le manteau, վերարկուն.
l'impertinence, լրբութիւնը. une assiette, պնակ մը.
toucher, դպչիլ. crever, ճաթիլ:

Ouvrez la porte. La porte est ouverte. N'ouvrez pas la fenêtre. Qui a ouvert toutes les fenêtres? Mon frère ouvre toujours la porte et les fenêtres. J'ai reçu une lettre de ton ami; mais je ne l'ouvrirai pas. Le domestique qui m'ouvrit la porte, me dit que tu n'étais pas au logis. Faut-il que je souffre cela? Je souffre plus

que je ne dis. Nous souffrons tous. Mon ami ne peut pas souffrir cet homme. Il a beaucoup souffert. Il ne souffrira plus ces impertinences. Couvrez ce tableau. Je l'ai déjà couvert. Ne couvrez pas ces fleurs. Le jardinier ne veut pas qu'on les couvre. Si j'avais couvert ce pot il aurait crevé. Quoique j'aie couvert ces fruits d'une assiette on y a pourtant touché.

28.

Ձեմ համբերեր որ ձեզի վնասեն. — Կը համբերէ՞ք եթէ ձեր բարեկամաց վնասեն. — Տեսայ որ պատուհանը բացաւ և սպասաւորը կանչեց. — Դուռը բացէք. — Մարդ կայ հող. — Կերեցէք որ այս նամակը հօրս ցուցնեմ. — Ո՞վ գոցեց սա ամանը. — Կ'ուզէ՞ք որ քիչ մը բանամ այս պատուհանը. — Այս սենեկիս մէջ գէշ հոտ մը կայ. — Դուռը բացէք, դրսի օդին չեմ կրնար համբերել. — Ձեր հովանոցն առէք. — Օգը շատ ցուրտ է:

1004
44
76997

29. Pouvoir, կարենալ:

Le marché, շուկան. renvoyer, ետ յղել, վճռտել.

Pouvez-vous faire cela? Oui, je le puis; mais mon frère ne le peut pas. Nous ne le pouvons non plus; mais nos sœurs le peuvent bien. Si je pouvais aller jusqu'au marché, je pourrais aussi aller plus loin. Je ne pus pas hier sortir du logis. Je pourrai peut être sortir demain. Si j'avais pu écrire à l'un, j'aurais pu écrire aussi à l'autre. Croyez-vous que je puisse porter cela? Il ne croyait pas que je pusse aller si loin. Je voudrais que nous pussions sortir et que vous pussiez aller avec nous. Votre père n'est-il pas encore revenu? Il peut revenir encore aujourd'hui. Je ne pouvais pas répondre à votre lettre, parce que mon père n'était pas encore revenu. Pouvez-vous me prêter ce livre pour quelques jours? Je

ne puis pas, il appartient à Mr Holl à qui il faut le renvoyer ce soir.

30.

Կրնա՞ք ըսել ինձ թէ քանի՞ է ժամը. — Չեմ կրնար ըսել ձեզ. — Եթէ ժամացոյց մ'ունենայի՝ կրնայի ձեզ զրուցել. — Այսօր պիտի չկարենամ դուրս ելլել՝ որովհետև հայրս շատ հիւանդ է. — Եղբայրս պիտի չկարենայ գալ. — Չեմ կարծեր որ վաղն ալ կարենայ գալ, բայց կ'ուզէի որ կարենար գալ. — Անոր չըսի որ դուք եկաք. — Այս գիրքն կրնայի ձեզ տալ՝ եթէ իմս ըլլար. — Ե՞րբ պիտի կարենաք ընել ձեր հրահանգը. — Այսօր կէսօրէն ետքը միտեղ պիտի ընենք. — Եղբայրդ կրնայ իր նամակը տանիլ. — Այս տղաք պիտի չկարենան դուրս ելլել՝ որովհետև հիւանդ են:

31.

Savoir, գիտնալ, կարենալ. qu'un, տժգոհ ըլլալ, դըժ- plusieurs, շատ. կամակիր. savoir bon gré à quelqu'un, plus tôt, աւելի կանուխ. բանի մը համար շնորհակալ que je sache, իմ գիտցածիս ըլլալ մէկու մը, գոհ ըլլալ. նայելով, գիտնալս: savoir mauvais gré à quel-

Savez-vous quand mon père reviendra? Je ne le sais pas. Votre sœur le sait-elle? Elle ne le sait non plus. Savez-vous danser? Je l'ai su autrefois, mais je ne sais plus rien. Je le saurais si je ne l'avais pas oublié. Nous savons tous qu'il faut mourir. Votre cousin savait plusieurs langues. Je ne saurais rien refuser à mes amis, Il ne croit pas que je sache cela. On doutait fort que je susse cela. On voudrait que je l'eusse su plus tôt. Je vous les ferai savoir demain. Je n'en ai rien su. Il n'est pas ici que je sache. Je ne saurais vous le dire. Je ne sais que faire, que dire. Je ne vous en sais pas bon gré, mais au contraire je vous en sais mauvais gré.

32.

Չգիտեմ ո՞վ առաւ ձեր գրիչը. — Չէ՞ք գիտեր. — Եղբարքս չգիտէին հօրեղբօրս հոս գալիքը. — Անմիջապէս պիտի գիտնամ թէ ո՞վ ըրաւ այս բանս. — Գեո չգիտէին թէ երբ պիտի մեկնիք. — Վաղը պիտի գիտնան զայն. — Գիտէ՞ք թէ ի՞նչ գնեցիք. — Մարդիկ գիտեն իրենց ժամանակը գործածել. — Այսօր պիտի գիտնանք թէ ձեր եղբարքը երբ պիտի վերադառնան:

33. Valoir, արժէլ.

La manière, կերպը. se sauver, փախչել. sérieux, ծանր, ծանրաբարոյ. se rendre, երթալ, անձնա- un ouvrage, գործ մը. տուր ըլլալ. se taire, լռել. s'exposer, ինքզինքը վտան- accompagner, ուղեկցիլ, գել:

Combien vaut cela? Cela ne vaut rien. Que peut valoir cette maison? Cette maison ne vaut pas grand' chose. Ce garçon ne vaudra jamais rien. Cet homme n'a jamais rien valu. S'il valait quelque chose, il s'occuperait d'une manière sérieuse. Que croyez-vous que cela vaille? Je ne croyais pas que ma montre valût autant. Elle aurait encore plus valu, si c'eût été ouvrage anglais. Il vaut mieux aller seul que d'être mal accompagné. Ne valait-il pas mieux se sauver que de se rendre? Il vaudra mieux rester au logis que de s'exposer au danger. Je me rendrai aujourd'hui chez M. R. Il vaut mieux tard que jamais.

34.

Ի՞նչ կ'արժէ այս չուխան. — Կանգունը տասնութը Քրանք կ'արժէ. — Անցեալ տարի միայն տասնըվեց ու կէս

Ֆրանք կ'արժէր. — Քիչ ատենէն աւելի պիտի արժէ. — Այս հագուստը ալ բան մը չարժեք. — Այս երկու բաները իրարու չափ (իրար) կ'արժեն. — Լաւ ևս է (աւելի կ'արժէ) անիրաւութիւն մը կրել քան թէ ընել. — Բան մ'ընելը սպասելէն աւելի կ'արժէ (լաւ ևս է). Աւելի աղէկ չէ՞ (աւելի չարժեք) աշխատել քան թէ պտտելու երթալ:

35. Voir, տեսնել.

La lumière, լոյսը. gâter, աւրել, աղաւաղել:

Que vois-je? Ne le voyez-vous pas? Je ne vois rien. Mais voyez donc un peu! Il vaut bien la peine de le voir. Voyez ce que c'est. Si je voyais seulement une de mes connaissances. J'ai vu votre cousin; mais vous ne l'avez pas vu. Je le verrai bientôt, et vous le verrez aussi. Je le vis hier se promener. On ne veut pas que je le voie. On ne voulait pas que je le visse. Ne me voyez-vous pas? Allez voir qui c'est. Nous avons vu aujourd'hui ce que vous vîtes hier. Nous verrons demain ce que vous avez vu ce matin. Mes sœurs le verront aussi. Je vois bien qu'il ne veut pas. Voyez-vous que j'avais raison? Ce garçon gâtera tout, vous verrez. Mon cousin est venu me voir. Voulez-vous que j'apporte de la lumière ou bien vous y voyez encore?

36.

Շատ աղէկ կը տեսնէք. — Մեկնելուն ատենը զինքը տեսայ. — Տեսայ ձեր մայրը երբոր կը մեկնէր. — Ալ չէք տեսնէր. — Ահա լոյս. — Ձեր չտեսածը մենք այսօր տեսանք. — Այսօր շրջագայութեանս միջոցին շատ մարդ պիտի տեսնեմ. — Կը տեսնէք ինչպէս կ'ընեմ ասիկա. — Ասիկայ տեսա՞ր. — Ձեր քոյրը չեմ տեսներ. արդեօք հիւանդ է. — Կը կարծէիք թէ զինքը կը տեսնէի. — Ձէի կարծեք թէ զինքը կը տեսնէիք. — Ձեր եղբարք զձեզ չեն տեսներ. — Շի՛ւ էք.

— Ոչ. չիլ չեմ, բայց աչքներս կը ցաւին. — Ձեր եղբայրը շատ աղէկ կը տեսնէ:

37. Vouloir, ուզել.

Avoir de l'humeur, սրդաւ. le voyage, ճամբորդութիւն: դած ըլլալ.

Que voulez-vous faire? Je veux me promener. Si vous voulez voyager, je le veux aussi. L'un veut et l'autre ne veut pas. Et mes sœurs veulent encore moins. Je voulais hier aller vous voir. On voulait m'envoyer en France, mais je n'ai pas voulu. Si j'avais voulu je serais déjà parti. Elle veut, mais lui ne veut pas. Voulez-vous faire une promenade avec moi? Je le veux bien, mais attendez un moment, je demanderai à mon frère s'il veut venir avec nous. Je crois qu'il ne voudra pas, car il a de l'humeur. Et bien! s'il ne veut pas, nous irons seuls. Je voudrais bien faire un petit voyage. Mon oncle ne croit pas que je veuille partir. Je n'aurais jamais voulu faire cela. Voudriez-vous bien me faire plaisir? Vous le pouvez, si vous le voulez.

38.

Կ'ուզեկցիք ինձ. — Շատ կ'ուզէի՛ բայց գործեր ունիմ որ զիս կ'արգիլեն. — Եղբայրս ալ սպասել չուզէր. — Կ'ուզենք որ աւելի աշխատասէր ըլլաք և ձեր հրահանգներն աւարտէք. — Քոյրերս աս պիտի չուզեն. — Կը կարծէք որ հայրս թոյլ չտայ ձեզ ասիկայ. — Ապահով եմ որ պիտի չուզէ աս. — Կ'ուզես բարիք մ'ընել ինձ. — Ամենայն սիրով՝ եթէ կրնամ. — Երբոր բան մը կ'ուզենք. — Աս տղաք չեն ուզեր իրենց դասերը սովորիլ:

39. Devoir, պարտիլ.

Être en peine, դժուարու-	un hôte, հիւր մը.
թիւն քաշել.	la dette, պարտքը:
le sou, սու մը (10 բարա).	

Je dois aller au marché. Nous devons partir demain. Je devais venir à deux heures. Vous deviez venir plus tôt. Si je devais faire cela, je serais bien en peine. Je voudrais écrire à ma sœur, si je savais où elle était. Vous deviez attendre, si vous alliez trop tôt. J'ai dû partir aujourd'hui. Si j'avais attendu plus longtemps, je n'aurais pas été content. Croyez-vous que je doive souffrir cela? Vous auriez dû venir ici au lieu d'aller dans ce pays-là. Combien vous dois-je? Vous me devez beaucoup. Vous ne devez plus rien. Je ne vous dois rien. Si je devais quelque chose, je vous payerais. Je devais beaucoup autrefois, mais je ne dois plus rien à présent. Combien devez-vous au tailleur? Je ne lui dois pas un sou. Ce Monsieur doit plus qu'il n'a; il doit plus qu'il ne possède, il a fait beaucoup de dettes.

40.

Չեզի ըսելու եմ որ չեմ սիրեր աս. - Մեր պարտքերը կատարելու ենք. - Առանց ինձ ըսելու՛ ելլելու չէք. - Այս պարոնայք այսօր մեկնելու պարտաւորեալ են. - Իրենց հօրեղբօրը երթալու են. - Փոքր տղայ մը ամէն բանի խառնուելու չէ. - Ուզեցի աս իրիկուն հասնիլ. - Աւելի հեռու երթալու էք. - Ահա դերձակը. - Տակաւին բան մը կը պարտիք անոր. - Ոչ, բան մը չեմ պարտիր իրեն, բայց եղբարքս տասնըմէկ ոսկի կը պարտին. - Այս պարոնայք ալ բան մը իրեն պիտի չպարտին:

41. Falloir, պէտք ըլլալ.

Avouer, խոստովանիլ.	tel, այսպիսի:
---------------------	---------------

Il faut avouer que cela est très beau. Que faut-il faire pour empêcher un tel malheur? Comment faut-il dire? Il faut toujours travailler, il ne faut pas être paresseux. Il faudra avoir patience. Mon cousin est tombé; il aurait fallu rester ici. Que faites-vous? Il me faut écrire. Que fait votre cousin? Il lui faut apprendre sa leçon. Il m'a fallu faire tout cela. Il me faudra sortir un moment. Il faut que je parte demain. Il faut que tu restes ici. Il faut que votre sœur aille avec moi. Il faut que nous écrivions. Il faut que mes frères travaillent. Il faut que je lui écrive de venir nous voir. Il faut que j'y aille. Il faut toujours faire son devoir. Il ne faut point faire le mal. Il ne fallait pas faire cela. Il faudrait bien le lui dire.

42.

Աս ըսելու չէ. - Աս ընելու է. - Ի՞նչ գրելու է. - Աս ի՞նչպէս ընելու է. - Պէտք պիտի ըլլայ աս ընել. - Հոս կեանալու էք. - Մեր թարգմանութիւններն ընելու ենք. - Աս ալ կտարելու չենք. - Հօրեղբօրորդիդ այնչափ վազելու չէ. - Չեր քոյրերն իսկոյն վերադառնալու են, - Տղաս, աւելի աշխատասէր ըլլալու ես. - Ամառը պիտի դառնանք:

43.

Impossible, անհնար.	se faire tort à soi-même, իր
maigre, նիհար.	անձին վնասել:
le mensonge, սուտը.	

Il est bon que vous soyez ici. Il m'est impossible de vous suivre. Il est temps que je me lève. Il n'est pas

encore neuf heures et trois quart. Ce Monsieur est allemand. Cette dame est française. Qu'est ce que c'est? C'est du vinaigre, ce n'est pas de l'eau. C'est la vérité. Ce n'est qu'un mensonge. C'est assez. Ce n'est pas trop. Ce sera pour nous. D'où vient que vous êtes si maigre? C'est que j'ai été malade. Qu'est-ce qui a dit cela? C'est moi qui vous l'ai dit. Ce n'est pas toi qui me l'as dit. N'est-ce pas vous qui l'avez dit? Ce n'était pas moi, c'était mon frère. Ce sont mes sœurs qui l'ont fait. Ce sont elles que l'ont dit. C'est mal joué; c'est faire tort à soi-même.

44.

Անբարեխառնութիւնը (intempérance) կեանքը կը համառօտէ (abréger). — Դատարկ հասկերը (épi) գլուխին կը բարձրացնեն. — Թռչունք լաւագոյն պտուղները կը կըտցեն (becqueter). — Ոսկին է որ ազահները կը ստանայ (posséder), և ոչ ազահները որ ոսկին կը ստանան. — Բնութիւնը հայելի մ'է որ մեր աչաց կը ցոլացնէ (refléter) Ատուծոյ մեծ վայելչութիւնը (majesté). — Կիկլոպայք կը դարբնէին (forger) շանթերը. — Պիտի կսկծանք կորուսեալ ժամանակին վրայ: — Նեցկի (appui) կէտով մը՝ մարդ զաշխարհ կը վերցնէր (կրնայ վերցնել) (soulever). — Կան մարդիկ որ գաւաթ մը ջրոյ մէջ պիտի խղղուէին (կը խղղուին): — Յիշէ խոտտուներդ. — Իշխանք կ'ուզեն որ մարդիկ զանոնք գբօսցընեն (recréer) միշտ:

45.

Avoir besoin de... բանի մը dire des injures, ծանր խօսակէտք ունենալ. քեր ըսել.
incommoder, անհանդիստ ընել. supplier, պաղատիլ.
loin de... ոչ միայն չ... le chapitre, գլուխը.
reculer, ընկրկել. faire des façons, շատ քաղաքավարութիւններ ընել:

Vous n'avez pas besoin de lui en parler, je suis resté ici afin de vous rendre quelque service. Je ne vous ai pas écrit de peur de vous incommoder. Vous reculez au lieu d'avancer. Loin de lui demander pardon, il lui a dit des injures. Il vaut mieux se taire que de parler mal à propos. J'aime autant rester ici que d'aller me promener seul. Ayez la bonté de me donner cela. Faites-moi le plaisir de venir chez moi. Je vous supplie de m'écouter un moment. Je ne saurais vous dire laquelle était la plus riche. Avant de commencer le second chapitre, il faut qu'on ait fini le premier. Pourquoi faire tant de façons? Vous ne faites que jouer et vous promener.

46.

Հատուն կերպով կը յեցէք ինչ որ կը տրամադրէք. — Աղամայ անհնազանդութիւնը ամէն ոճիրներու (crimes) դուռը բացաւ. — Եթէ ոչխարը հովուէ հեռանար՝ անօթի գայլին ճարակ կ'ըլլար. — Բարի համբաւ (renommée) մը վաստկէ (acquérir) և յետոյ հանգչէ. — Սիրուն ծիծեռնակներ, աշնան կը մեկնիք և զարնան կը վերադառնաք. — Բարի սիրտ մը ետութիւնը (égoïsme) չըմբռներ (concevoir). — Մարդիկ զանազան դերակէտերէ (points de vue) կը տեսնեն. — Եւրոպացիք կեռասները լուկուլլոսին կը պարտին. — Եթէ կ'ուզես թերութենէ (défaut) մ'ուղղուիլ՝ այսօր լաւ է (valoir mieux) քան թէ վաղը. — Ոսկին ազամանդներէն նըւազ կ'արժէ. ազամանդները առաքինութենէն նուազ կ'արժեն. — Աննիբալ գիտէր յաղթել, բայց յաղթութենէ օգուտ քաղել չէր գիտեր. — Առաջին մարդիկ չէին կրնար (գիտեր) կրակը նորէն գտնել:

47.

Se lever, ելլել. bleu, կապոյտ.
enseigner, սովորեցնել. le côté, կողմը.
commander, հրամայել. s'accoutumer, վարժիլ.

c' est à vous, *ձեզի կ'իշնայ*, clairement, *յտակ կերպով*.
կարգը ձերն է. une lieue, *փարսախ մը*.
clair de lune, *լուսնկայ*. louer, *գովել*.
լուսնեւոյս. dissuader, *միտքը փոխել*.
tout mon possible, *բոլոր* camus, *տափունչ*.
ձեռքէս եկածը. pointu, *սրածայր*:
fou, *խենթ*.

Aidez-le à se lever. Il m'a appris à faire cela. Monsieur M. m'enseigne à jouer du violon. Je n'aime pas à parler de cela. Qu'avez-vous à me dire? Vous n'avez rien à me commander. Vous n'avez qu'à venir demain. Ce n'est pas à vous à parler. Il est à craindre que cela n'arrive. Il y a du plaisir à se promener au clair de la lune. Il n'y a rien à craindre de ce côté-là. Ma tante m'a invité à dîner. Il faut s'accoutumer à parler clairement. Mon voisin a un cheval à vendre. Nous avons encore deux lieues à faire, avant d'arriver à S. Cette maison est à louer. Mon frère ne peut se résoudre à partir demain. J'ai fait tout mon possible pour l'en dissuader. Nous ne vivons pas pour manger, mais nous mangeons pour vivre. Je suis venu ici, pour parler à Monsieur votre père. Je vous aime trop pour vous quitter. Il faudrait être fou pour croire cela.

48.

Le corps, *մարմինը*. les joues, *այտերը*.
la tête, *գլուխը*. le nez, *քիթը*.
le visage, *երեսը*. les narines, *ոնգունքը*.
le front, *ճակատը*. la bouche, *բերանը*.
les rides, *խորշոփները*. les lèvres, *չրթունքը*.
un œil, les yeux, *աչքը*, le palais, *քիմքը*.
աչքները. le dent, *ակուն*.
les sourcils, *յոնքը*. la prunelle, *բիբ*.
les cils, *արտևանունք*. la taille, *հասակը*.

les paupières, *կոպք*. la langue, *լեզուն*.
les oreilles, *ականջները*. le menton, *կզակը*.
les cheveux, *մազերը*.

Charles a mal à la tête. Mon ami a les cheveux noirs. Votre sœur a de beaux yeux bleues. Ce garçon a le front haut. L'âne a les oreilles longues. Les cils et les sourcils embellissent le visage. Ces filles ont les joues vermeilles. Ces peuples ont la bouche grande, le nez camus et les lèvres grosses. Cette vieille femme a des rides sur le front. Un cil m'est entré dans l'œil. Voilà un garçon qui tombe sur le nez. Le sang lui coule par les narines. Je me suis brûlé le palais. Il ne faut pas montrer la langue. Cet enfant fait ses dents. Mon oncle a perdu le dent de devant. Votre petit frère a le menton pointu. Mettez-vous du coton dans les oreilles. Allez-vous rincer la bouche.

49.

Աւերթանդր և հարբօլէօն մեծամեծ բաներ կը յղանային (concevoir) *և կը կատարէին* (exécuter). — *Աստուծոյ բարութիւնը կը նախատեսէ բոլոր մեր պիտոյքը և զանոնք կը հայթհայթէ* (y pourvoir). — *Աստղաբաշխք բծեր կը նշմարեն* (apercevoir) *արևուն մէջ*. — *Կեանքը աւանդ մ' է որուն հաշիւը պարտիմք օր մը տալ*. — *Քրիտատար ֆորմալոս պարզ և մը խոտացաւ իրեն նաւաւարներէն անոր որ նախ ցամաքը պիտի նշմարէր*. — *Ի դերև ելած* (décevoir) *յոյսը անհաշտելի է* (implacable). — *Յիշէ ընդունուած բարիք մը*. — *Մարդ ուրիշ աչքով կը տեսնէ ինքզինքը քան իր ընկերը*. — *Գէշ գիտնալէն աղէկ է որ բան մը չգիտնաս*. — *Եթէ կ'ուզես որ այլք քեզի խնայեն՝ դու ևս խնայէ այլոց* (épargner).

50.

Le cou, *վիզը*. le genou, *ծունկը*.
la hanche, *ազդր*. le jarret, *կրկնուած ծնագց*.

la gorge, որկորը.	la jambe, սրունքը.
les épaules, ուտերը.	la cuisse, ազդրը.
le bras, թև, բազուկը.	le pied, ոտքը.
le coude, արմուկը.	le sang, արիւնը.
le poing, ակբ.	les nerfs, երակները.
la main, ձեռքը.	les veines, ջղերը.
les doigts, մատուցները.	les poumons, թոքերը.
les ongles, ըղունգները.	l'estomac, ստամոքսը.
la poitrine, կուրծքը.	le cœur, սիրտը.
le ventre, փորը.	

Mon frère s'est blessé au coude. Il porte le bras en écharpe. J'ai chaud aux mains et aux pieds. Ne faites pas craquer les doigts. Ne rongez pas vos ongles. Ces méchants garçons se donnent des coups de poings. Les enfants doivent toujours avoir les mains propres. Cet homme porte un fardeau sur les épaules. Il a un panier sur le dos. As-tu mal à l'estomac? J'ai mal à la poitrine. Mon cousin a mal au ventre. Cet homme est si faible qu'il peut à peine se tenir sur ses jambes. Le sang circule dans les veines. Cette musique attaque les nerfs. Mon fils a la vue courte. Mettons-nous à table. La cuisse est cette partie du corps de l'homme qui va depuis la hanche jusqu'au jarret.

51.

Ամէն գետերը ծովուն մէջ կը կը կորսուին. — Կ'ատեմ այն շները որ կը խածնեն շոյուած (caresser) ժամանակ նին. — Ամէնքս նոյն հօրմէն կ'իջնենք. — Փորձառութիւնը ու խորհրդածութիւնը գմեզ իմաստուն կ'ընեն. — Դիողինէս ձեռքը արձանի մը կը կարկառէր (tendre), վարժելու համար, կ'ըսէր, մերժուելու. — Յուզա իր տէրը վաճառեց և յուսահատութենէ կախեց ինքզինքը. — Աղէկ պիտի խնդայ վերջին խնդացողը. — Եթէ այս վաճառքները ծախէինք՝ անպատճառ պիտի կորսնցնէինք. — Քրիստոս պատասխանեց փարիսեցւոց. կեսարինը կիտարին տուէք (rendre).

52.

Un habit, հագուստ մը.	la poche, գրպանը.
un surtout, թիկնոց մը.	la doublure, աստառը.
un manteau, վերարկու մը.	le gilet, բաճկոնակը.
la manche, թեզանիք.	la cravate, վզնոցը.
le collet, օձիք.	le crochet, կարթ.
le soulier, կոշիկ.	le tire-botte, կոշկաքարշ.
la botte, մուճակ.	le bas, գուլպայ.
la pantoufle, հողաթափ.	les jarretières, ծնրակապ.
le talon, գարշապար.	la culotte, անդրավարտիք.
la semelle, ներբան, (կոշկաց).	le pantalon, տափատ.
le bonnet, գտակ.	le caleçon, վարտիք.
la coiffe, գլխանոց.	les bretelles, փոկ վարտեաց.
le bouton, կոճակ.	(թիրանթի):
la boutonnière, օղ.	

Le tailleur a apporté votre manteau. Boutonnez votre habit car il fait froid. Où est mon chapeau et mon bonnet? Je n'aime pas cet habit noir, je préfère l'autre. Les manches de mon surtout sont trop étroites. La doublure n'est pas belle. Les poches sont percées. Ma sœur a perdu sa coiffe, et mon frère a perdu sa cravate. Ces souliers me blessent. Le cordonnier a apporté vos bottes. Les voulez-vous mettre? Voici les crochets. Ces bottes vont bien. Je veux les ôter; donnez-moi le tire-botte. Allez chercher ma culotte ou mon pantalon. Avez-vous trouvé vos caleçons? Où sont mes bretelles? Vous n'avez pas encore mis vos bas. J'ai perdu mes jarretières. Votre chemise n'est pas propre. C'est ma chemise de nuit. Le nœud de votre cravate s'est défait. Les semelles de mes pantouffles sont usées, mais les talons sont encore bons.

53.

կը տեսնուէր Աթէնքի մէջ խենթ մը որ իմաստու-
թիւնը կը ծախէր. — Տղայոց ապերախտութիւնը՝ իրեն
սնունդ տուող ձեռքը խածնող բերանն է. — Երբէք մի ստեր
նոյն իսկ խնդալով. — Դամոկլէս սուր մը կը տեսնէր գլխուն
վերև կախուած. — Չար չեզու մը խածաւ՝ կը խածնէ և պի-
տի խածնէ միշտ. — Եսասէրք (égoïstes) կը յիշեն իրենց
մատուցած ծառայութիւնները և ընդունածնին կը մոռ-
նան. — Ծննդեան տեղոյն (sol) սէրը երբէք չմարիր մար-
դուս սրտին մէջ. — Մէկ քանի ճճիք նոյն օրը կը ծնին և կը
մեռնին. — Երբ անվտանգութիւնը կը հասնի՝ բարեկամու-
թիւնը կ'անհետանայ (disparaître). — Ամէն բան դիւրին
կ'երևայ բան մ'ընել չգիտցողին:

54.

La robe, պատմուճան.	le fichu, թաշկինակ պարա-
le tablier, գոգնոց.	նոցի.
la jupe, շրջագգեստ.	la boucle, օղակ.
le gant, ձեռնոց.	la bague, մատնին.
le voile, քօղ.	la canne, գաւազանը.
le manchon, օղիկ.	la tabatière, քթախոտի տուփ
le collier, մանեակ.	la pipe, ծխափող.
le parapluie, հովանոց.	les lunettes, ակնոցները.
le parasol, արևարգել.	la bourse, քսակը:
le corset, բաճկոնակ կանանց.	

Je viens d'acheter une paire de gants pour ma fille et une belle montre pour mon fils. Ce jeune homme porte des lunettes. Où avez-vous acheté cette belle bague? Mon oncle m'a fait présent d'une tabatière et d'une pipe. Mon cousin a perdu sa canne. Ma sœur a sali sa robe. Elle a un tablier à poches. Ouvrez le parapluie, il commence à pleuvoir. Fermez votre parasol, il ne fait

plus de soleil. Si j' avais ma bourse sur moi, nous irions acheter une douzaine de mouchoirs. Où avez-vous acheté ce beau fichu de soie? Cette femme met deux jupes. Votre mère n'aime pas les corsets. Elle porte toujours un manchon et un voile.

55,

Արևը մեզ այնչափ փոքր կ'երևայ որ դժուարաւ կը
հաւտանք աստղաբաշխից անոր վրայ մեզի ըսածները. — Պը-
ղերգութիւնը (oisiveté) այնչափ դանդաղ կ'երթայ՝ որ բո-
լոր ախտերը իսկոյն ետեէն կը հասնին (atteindre). — Յոյնք
բաղդը կը նկարէին աչքներուն վրայ կապով մը (bandeau).
— Ժամանակաւ ախոյեանները (athlètes) կ'օծէին (oindre)
մրցման համար. — Դախնիք ցորեանը չէին աղար (mou-
dre), փոշոյ կը վերածէին (réduire) սանդերու (mortier)
մէջ. — Ֆօնդընէլ հարիւր տարի ապրեցաւ. քիչ մատենա-
գիրք այսչափ շատ ապրած են. — Հազիւ Հոսովմայեցիք ճանչ-
ցան շոպլութիւնը (luxe) և փափկութիւնը, փառաց սէրը
կորուսին՝ և դադրեցան աշխարհիս տեար ըլլալէ:

56.

Le déjeuner, նախաճաշ.	la farine, ալիւրը.
le diner, ճաշ.	le beurre, կարագը.
le souper, ընթրիք.	un œuf, հակիթ մը.
le pain, հաց.	la cafetière, սրճաման.
le thé, թէյ.	une tasse, թաս.
le lait, կաթ.	une soucoupe, բաժկակալ
l'eau, ջուր.	un cabaret, ափսեայ.
le sucre, շաքար.	un verre, գաւաթ.
le sucrier, շաքարաման.	la boisson, ըմպելիք:

J'ai faim, le déjeuner est-il prêt? Apportez-nous le café. Je n'aime pas le thé; il dessèche la poitrine. Je préfère le chocolat; on dit qu'il est très nourrissant. Voilà

du pain et du beurre. Vous avez oublié le sucre. Je vous demande pardon, le sucrier est sur la table. Prenez-vous du lait? Je prendrais le café à l'eau. Je mangerai une couple d'œufs. Où avez-vous acheté cette cafetière et ces tasses? Ma mère m'a envoyé dernièrement une douzaine de ces tasses avec un superbe cabaret. Je vous prie de me donner un verre d'eau. Je vous apporterai toute une bouteille d'eau. Mais n'aimez-vous pas prendre un petit verre de cognac après votre café? J'ai coutume de boire de l'eau sucrée. Les boissons fortes sont contraires à la santé.

57.

Ալեքսանդր ծնաւ ի Մակեդոնիա, նուաճեց (soumettre) զՅունաստան, յաղթեց Գարեհի (Darius) և եկաւ մեռնիլ ի Բաբելոն. — Յովհաննա Տարբ ստիպեց Անգղիացիները Օրլէանի պաշարումը վերցնելու. — Ո՛ւր են անոնք որ բուրգերը կատուցին. — Կոստանդին կայսրը խաչ մը նշմարեց այս բառերով. Աս նշանով պիտի յաղթես. — Օղապարիկնէրուն ուղղութիւնը խնդիր մ'է գոր անտարակոյս օր մը պիտի լուծեն. — Գինիէն աւելի ջուր կը խմէինք՝ եթէ ժուժկալութիւնը (sobriété) ճանչէինք. — Այն մարդը որ բան մը կը կեղծէ և ուրիշ բան կ'ընէ՝ նենգաւոր և չար է:

58.

La nappe, *փոոց*.
la serviette, *անձեոոց*.
une assiette, *պնակ*.
un plat, *սկաւառակ*.
un couvert, *ծածկոց*.
la fourchette, *պատառաքաղ*.
le couteau, *դանակ*.
la cuiller, *դգալ*.
le poivre, *պղպեղ*.

du veau, *հորթու միս*.
du mouton, *ոչխարի միս*.
des choux-fleurs, *կաղամբ*.
des épinards, *ծամել*.
les fèves, *բակլայ*.
les pois, *մաշ*.
les petits pois, *ոլոռն*.
des pommes de terre, *գետննախնձոր*:

le sel, *աղ*.
la moutarde, *մանանեխ*.
la viande, *միս*.
le bouilli, *խաշած միս*.
le rôti, *խորոված միս*.
le vinaigre, *քացախ*.
l'huile, *իւղ*.
la volaille, *հաւեղէն*.
le gras, *պարարտ միս*.
le maigre, *անճարպ միս*.

Louis, avez-vous mis la nappe? Oui, maman, tout est sur la table. J'ai aussi rincé les verres. Il manque un couvert. Vous avez oublié le poivre et le sel. Je ne vois pas non plus la moutarde. Les couteaux et les fourchettes ne sont pas propres. Mettez ces plats et ces assiettes de côté. Servez à présent la soupe. Comment trouvez-vous, mon cher ami, ce bouilli? Il est très succulent, je vous en demanderai encore un petit morceau. Je sais que vous aimez les légumes. Désirez-vous des choux-fleurs et des épinards? Voici des fèves et des pois. Je vais découper le rôti. Aimez-vous le gras? Donnez-moi du maigre, s'il vous plaît. Vous n'avez pas de sauce. Maintenant je vous offrirai un morceau de volaille. Je vous remercie, je ne prendrai pas davantage.

59.

Չըտենք բոլոր ինչ որ կ'ընենք, բայց ըսածնիս ընենք. — Բան մ'ըսէ որ լուծենէն աւելի արժէ՛ և կամ լռէ. — Լուսինը մոլորակաց փոքրագոյնն է՝ թէ և ամենէն ստուարը կ'երեւայ մեզ. — Եթէ աղէկ մեռնիլ կ'ուզես՝ հարկ է որ աղէկ ապրիս. — Ինչ ալ ընենք օր մը պիտի մեռնինք. — Կարդալու ատեննիս մեղուի նմանելու էինք. — Երկու կերպով կը մեղանչէ մարդ. նախ չարը գործելով, յետոյ բարին չընելով (omettre). — Երբէք մարդ մեղքցած չէ՛ (plaindre) հայրենեաց համար մեռած զինուոր մը. — Մ'ըտեր. վաղը կ'ուղղեմ ինքզինքս, վասն զի աս վաղն բուկղ չէ:

60.

Les meubles, կարասիք.	une pendule, ճօճանակ, ժա- մացույց.
le fauteil, թիկնաթոռ.	une glace, մեծ հայլի.
la chaise, աթոռ.	un tableau, պատկեր.
le sofa, բաստեռն.	une estampe, դրոշմեալ (պատկեր):
le canapé, բազմոց.	le lit, անկողին.
une armoire, դարան.	le bois de lit, մահճակալ.
une commode, պահարան (զգեստուց).	le rideau, վարագոյր.
une table, սեղան մը	le poële, վառարան.
une toilette, պահուստանայ սեղան մը.	un chandelier, աշտանակ.
un secrétaire, գրասեղան.	un lustre, ջահ.
un tiroir, դարակ.	les mouchettes, բազմակալ.
un miroir, հայլի.	un tapis, գորգ մը:

Je viens voir vos meubles; j'ai un appartement à meubler. Voulez-vous des meubles en acajou ou en bois peint? Vous trouverez chez moi tout ce que vous pourrez désirer. Voilà un meuble de salon qui consiste en six fauteuils, douze chaises et un sofa. Cette composition est parfaitement bien faite. Le dessus est marbre. J'ai besoin aussi de quelques tables. Voici des tables à manger, des tables à jeu. Avez-vous aussi des glaces et des miroirs? J'en ai de toutes grandeurs. N'avez-vous pas besoin de secrétaires, de toilettes, d'armoires, de bois de lit, et de tapis de pied? Je puis vous vendre aussi des estampes encadrées, des rideaux, des pendules et des lustres. Je vois que vous êtes fourni de tout. Je repasserai une autre fois et vous apporterai une note de tout ce qu'il me faudra.

61.

Եթէ կ'ուզես որ բան մը գաղտնի ըլլայ՝ գայն մ'ըսեր. — Եթէ չես ուզեր որ գայն գիտնան՝ մ'ըներ. — Յանցաւորը կը փախչի, բայց խղճի խայթը (remords) կը հալածէ գայն՝ կը վազէ՝ կը հասնի. — Արցունք թափել մի տար. Աստուած գանձը կը համրէ. — Եթէ ժամանակդ աղէկ գործածէիր՝ առոր կարճութեան վրայ չէիր գանգատեր. — Սարգը իր ոտ տայններովը կ'ապրի՝ ինչպէս որսորդը իր որսովը. — Բան մ'ըներ, բանի մը ձեռք մի գարներ բարկութեան ժամանակ. մրրկի ժամանակ կը նաւէիր (mettre à la voile). — Օր մը Պղատոն իր ծառային սրբողելով ըսաւ. Զքեզ պիտի ծեծէի (fustiger) եթէ բարկացած չըլլայի:

62.

Le mari, այրը.	un parent, ազգական մը.
la femme, կինը.	la belle-mère, զոքանչ.
la nièce, քեռ կամ եղբոր աղջիկ.	le beau-frère, աներձագ, տայգր.
le beau-père, աներ.	la belle-sœur, քենի, տալ, ներ.
l'époux, ամուսինը.	un beau-fils, արջու, փեսայ.
l'épouse, հարսը.	une belle-fille, նու, հարսն.
le père, հայրը.	épouser, ամուսնանալ.
la mère, մայրը.	le grand-père, մեծ հայրը.
le grand-père, մեծ հայրը.	cousin-germain, հօրեղբոր որդի.
la grande-mère, մեծ մայրը	l'ainé, անդրանիկը.
le neveu, թոռ, եղբորորդի.	le cadet, կրտսերը.
un veuf, այրի մը.	un tuteur, խնամակալ մը.
un tuteur, խնամակալ մը.	par conséquent, ուստի:

Quel âge avez-vous? Je n'ai que vingt-neuf ans. J'ai encore mon père et ma mère. Mon grand-père est mort il y a un an, mais ma grande-mère est encore en vie. Ce jeune homme est mon frère cadet et Madame S.

est ma sœur aînée. Monsieur N. est le frère de mon mari, et par conséquent mon beau-frère. Ces deux dames sont mes belles-sœurs. Ce monsieur est mon beau-père; j'ai épousé sa fille. Êtes-vous parent de Monsieur Nollet? Oui, nous sommes cousins-germains. Ce petit garçon est mon frère cadet; et cette petite fille est ma nièce; je suis son oncle. Ma tante n'a qu'une seule fille. Vous connaissez ma petite cousine. Votre tante est-elle veuve? Oui monsieur; son mari est mort depuis plus de quatre ans.

63.

Պզտիկ գառնուկները իրենց մայրերը կը ճանչեն հօտին մէջ. — Գէշ կերպասները կը գունաթափին (déteindre). — Այսօր ցորենները կ'աճին ուր որ կ'աճէին անօգուտ բոյսերը. — Եթէ մեղրը կը սիրես մեղուներէն մի վախեր. — Ձին վտանգը կը տեսնէ և զայն կը դիմագրաւէ. — Որչափ նուրբ (mince) ալ ըլլայ՝ մազ մը շուք կու տայ. — Գիտութիւնը աշխատութեամբ կը ստացուի. — Ան որ քսան տարեկան բան մը չբերեր, երեսունին չաշխատիր, քառասնին բան մը չստացաւ, երբէք բան մը պիտի չգիտնայ, չընէ և չունենայ. — Տունկը կը քնանայ և կ'արտաշնչէ կենդանւոյն պէտ. — Բո՛ւ՛ էինձ գով կը յաճախես (hanter), քեզի ըսեմ թէ ո՛վ ես:

64.

Un boulanger, հացագործ մը. un chaudronnier, պղնձաւործ մը.
un meunier, ջաղացպան մը. un cloutier, գամավաճառ.
un boucher, մսավաճառ մը. un tonnelier, տակառագործ.
un mercier, փերեզակ մը. un tourneur, ճախրագործ.
un tailleur, դերձակ մը. un tanneur, խաղախորդ.
un cordonnier, կօշկակար մը. un relieur, կազմարար.
un pelletier, մուշտակագործ մը. un imprimeur, տպագրիչ.
un forgeron, դարբին մը. un teinturier, ներկարար.
un maréchal, պայտար մը. un tisserand, ոտայնանկ.

un ferblantier, թանազաւործ մը. un menuisier, ատաղձագործ.
un vitrier, ապակէգործ մը. un charpentier, հիւս մը.
un maçon, որմնադիր մը. un chandelier, ճրագագործ.
un couvreur, յարկիչ մը. un coutelier, կտրոցագործ.

Le boulanger cuit le pain. Le boucher tue des bœufs, des veaux et des moutons?. Le brasseur brasse de la bière. Le chaudronnier fait et vend des chaudrons, des marmites, et autres ustensiles de cuisine. Le chandelier fait des chandelles. Le coutelier fait et vend des couteaux, des ciseaux, des rasoirs, des canifs. Le maréchal ferre les chevaux. Le charpentier fait des portes, des croisées, des parquets. Le menuisier fait des tables, des armoires, des chaises. Le mercier vend du fil, des aiguilles, des épingles, des rubans. Le meunier conduit un moulin à blé. Le pelletier vend des fourrures. Le relieur relie des livres. Le vitrier met des vitres aux fenêtres. Le tonnelier fait et raccommode des tonneaux. Le cordonnier fait des souliers, des bottes et des pantoufles.

65.

Իրաւամբ պատմութիւնը թագաւորաց խորհրդատու (conseillère) կը կոչուի. — Ծովը մեծամեծ գանձեր կը պահէ (recéler) իր ծոցին մէջ. — Մարդ կը յուզի (s'agiter) և Աստուած զինքը կը տանի (mener). — Բնազգամբ (instinct) է որ ամենէն բիրտ (grossier) ժողովուրդք օրէնքներու հպատակեալ (soumis) լեզու մը կը ստեղծեն. — Դուետիոյ մէջ սառ կը կապէ (geler) Հոկտեմբեր ամսէն ի վեր (dès) առանց և ոչ մի այն անգգալի աստիճանաւորութեանց (gradations) որ ուրիշ տեղ եղանակները կը բերեն (amener). — Պատմութիւնը՝ երբ աղէկ ուսուցուի ամէն մարդկանց համար բարոյականի դպրոց մը կ'ըլլայ:

66.

La maison, տունը.	un balcon, պատշգամբ.
le rez-de-chaussée, գետնայարկը.	le plafond, ձեղունը.
un étage, յարկ մը, դստիկոն.	le plancher, տախտակամածը.
la porte, դուռը.	la cheminée, ծխնելոյգը.
la porte-cochère, աշխարհա՝ մուտ դուռն.	l'office, մառանը.
l'escalier, սանդուխ.	le grenier, շեմարանը.
la rampe, վանդակ սանդղոց.	le toit, տանիքը.
les marches, աստիճան (սանդղոց).	la cour, բակը.
le vestibule, գաւիթ.	l'écurie, ախոռը.
la salle, սրահ.	le bûcher, խարոյկը.
le salon, մեծ սրահ.	la remise, կառատեղի.
une chambre, սենեակ մը.	la cave, գետնափոր շտեմա՝
une antichambre, նախա՝ սենեակ մը.	le jardin, պարտէզը:

Cette maison est-elle à vendre? Oui, monsieur, je vous la ferai voir. Elle est louée en ce moment. Combien avez-vous de locataires? Nous n'en avons que deux; l'un occupe le rez-de-chaussée, l'autre le troisième étage. Parcourons d'abord le bas. Je vois que cette maison a deux cours. La première est carrée et fort propre. Dans la seconde il y a des écuries, les remises et plusieurs bûchers. La maison est construite en pierre de taille, et les toits sont couverts en ardoises. Où est le grand escalier? Ici, sous le vestibule; les marches en sont fort commodes et la rampe est bien travaillée. Voici l'antichambre. Presque toutes les portes sont, comme celle-ci, à deux battants. Ceci est la salle à manger qui a un balcon. Le salon de compagnie est fort élégant. Voici la chambre à coucher et les chambres de demeure. Il n'y a pas une seule cheminée qui fume. La cuisine,

l'office, tout est propre et garni d'armoires. Les caves sont-elles belles? Oui, elles sont belles et profondes. Les greniers sont très spacieux. Il y a aussi un très beau jardin que je vous montrerai, si vous voulez. Je le verrai quand je reviendrai avec mon architecte.

67.

Կուզե՞ս գիտնալ թէ ինչպէս տալու է. ինքզինքդ առնողին տեղը դիր. — Եթէ մարդիկ իմաստուն ըլլային և բանին լուսոյն հետեւէին՝ շատ մը ցաւերէ ազատ կը ֆրային (s'épargner). — Կ'ուզե՞ս հաւատարիմ և գրեզ սիրող ծառայ մ'ունենալ. դու քու անձիդ ծառայէ. — Անձիդ թոյլ մի տար ինչ որ այլոց վրայ (dans) կը պարտաւետ (blâmer). — Գի՞րք մը մանր խորհրդատու մ'է որ կ'ուզէ առանց դառնութեան (aigreur). — Եթէ անկախութեանդ նախանձախնդիր (ja-loux) ես, պարտք մ'ընէր. — Մի կարծեր թէ կ'ապրիս՝ եթէ բան մը չես գիտեր. կը բուսնիս (végéter).

68.

Dimanche, կիրակի.	l'hiver, ձմեռը.
lundi, երկուշաբթի.	janvier, յունուար.
mardi, երեքշաբթի.	février, փետրուար.
mercredi, չորեքշաբթի.	mars, մարտ.
jeudi, հինգշաբթի.	avril, ապրիլ.
vendredi, ուրբաթ.	mai, մայիս.
samedi, շաբաթ.	juin, յունիս.
un jour de fête, տօնի օր.	juillet, յուլիս.
un jour ouvrable, լուր օր.	août, օգոստոս.
la saison, եղանակը.	septembre; սեպտեմբեր.
le printemps, գարունը.	octobre, հոկտեմբեր.
l'été, ամառը.	novembre, նոյեմբեր.
l'automne, աշունը.	décembre, դեկտեմբեր.

Aujourd' hui j' ai été dans le jardin de mon oncle.

Demain nous irons à la campagne et après-demain nous partirons pour Bruxelles. Mon frère est arrivé lundi. Nos vacances commenceront mardi ou mercredi. Quel jour avons-nous aujourd' hui? C' est aujourd' hui jeudi. Chez les turcs vendredi est le premier jour de la semaine. Le samedi est chez les juifs le jour du sabbat. Le printemps commence le vingt et un mars. Janvier et Février sont ordinairement froids. Avril et Mai sont plus agreables. Le mois de Juin n' a que trente jours, mais le mois de Juillet en a trente et un. Août est le huitième mois de l'année. L'automne est chez nous la saison la plus agréable. L' hiver a été très froid. La semaine prochaine nous aurons un jour de fête. Dimanche prochain est le premier du mois, lundi est deux et mardi le trois. Mon oncle arrivera le quinze et partira le vingt ou le vingt-cinq.

69.

Լուրդովիկոս ԺԲ Գաղղիոյ լաւագոյն թագաւորներէն մին իբր ագահ ամբաստանեցաւ՝ վասն զի ժողովուրդը չէր կեղեքեր (fouler) դրանիկները հարստացնելու համար. — Եգիպտոսի ամենէն մեծ հրաշալիքը մարդոց գործը չէ. միայն բնութիւնը զայն ստեղծեց. Կեղոսն է. — Զմեզ մխիթարելու համար մեր անթիւ աղէտքներէն (misères) բնութիւնն զմեզ թեթեամիտ (frivole) ըրաւ. — Գեղեցիկ գործերը — երբէք լաւ ետ չեն պատմուիր՝ քան զանոնք ընողներէն. — Առողջօք մը, չափաւոր (modéré) հրահանգք, յարմար սնունդ (régime) մը, պատկանաւոր (appropriés) տեղեր. ասոնք են այն իմաստուն նախագգոշութիւնները զոր պատշաճ (propre) դատեցին առողջութիւնը կազդուրելու (rétablir).

70.

Une fleur, ծաղիկ մը. le muguet, շուշան հովտաց.
la marguerite, մարգարիտ la jacinthe, յակինթը.
(ծաղիկ). le lis, շուշանը.

le coquelicot, սրուտը. le perce-neige, անծաղիկը.
la campanule, զանգակիկ la rose, վարդը.
(ծաղիկ). la tulipe, կակաչը.
la camomille, երիցուկը. la violette, մանիշակը.
la germandrée, լերդախոտը. la renoncule, հրանունկը.
la giroflée, մեխակ. le tournesol, արևածաղիկը.
un œillet, շահորամը.

La marguerite est une petite fleur blanche ou rouge qui vient au commencement du printemps. La campanule porte des fleurs en forme de cloches. La camomille est une plante odoriférante qui s'emploie souvent en médecine. Le coquelicot rouge et bleu croit parmi les blés, On cultive la jacinthe à cause de l'élégance et de l'odeur suave de ses fleurs. Le lis est le symbole de pureté et de l'innocence. La violette croit ordinairement dans les lieux solitaires et ombragés. Vous avez là un beau pied de giroflée. Il y a des œillets simples, doubles, panachés. La germandrée est du genre des plantes labiées. La perce-neige est une petite plante à fleurs blanches, ainsi nommée, parce qu' elle fleurit en hiver.

71.

Ո՛վ կրնայ ըսել քանի տարի ապրեցաւ այն որ շատ ըզգաց և խոկաց (méditer). — Յծերը զուրկ (privé) կ'երևան ամէն շարժման միջոցէ, և միայն սահմանեալ (destiné) ապրելու այն տեղը ուր դէպք զանոնք ծնուցին. — Ի՞նչ մեծագործութիւն (magnificence) տարածեց (déployer) աւարիչը այս ընդարձակ տիեզերաց մէջ. — Քանի սեղաններ պիտի կանգնէին (ériger) հնութեան մէջ (հին ժամանակ) յունի մ'որ Ամերիկան գտած ըլլար. — Կոնփուկիոս մարդկանց վրայ խօսելով ըսած է. Տեսած եմ գիտութեան քիչ յարմար եղողներ. բայց բնաւ տեսած չեմ որ առաքինութեան անկարող ըլլան. — Աստուած մարդկանց ոչ թնդանօթներ, ոչ սըւհիններ տուաւ. իրենք իրենց հնարած են (ils

se son fait) Թնդանօթներ և սըւիներ զիրար շնջելու համար:

72.

Un cheval, ձի մը.	une chauve-souris, չղջիկ մը.
un âne, էշ մը:	un éléphant, փիղ մը.
un chien, շուն մը.	un castor, շնջրի մը.
un chat, կատու մը.	un cerf, եղնիկ մը.
une jument, գամբիկ մը.	un renard, աղուէս մը.
un poulain, յովանակ մը.	un hérisson, ոգնի մը.
un mulet, ջորի մը.	une taupe, խլուրդ մը.
un rat, մուկ մը.	un bœuf, եզ մը.
une souris, մկնիկ մը.	un taureau, ցուլ մը.
un lapin, ճագար մը.	une vache, կով մը.
une belette, աքիս մը.	un veau, հորթ մը.
un bélier, խոյ մը.	un blaireau, գորշուկ մը.
une chèvre, այծ մը.	un loup, գայլ մը.
un chamois, քարայծ.	un ours, արջ մը.
un lièvre, նապաստակ մը.	un lion, առիւծ մը.
une brebis, ոչխար, մաքի.	un chameau, ուղտ մը.
un écureuil, սկիււ մը.	une baleine, կէս մը:

La belette tue des rats et des lapins. Le bœuf tire la charrue. Le blaireau se creuse un terrier. Le bélier est le mâle de la brebis. Les castors font des digues et se construisent des habitations. Le chamois est une espèce de chèvre sauvage qui vit dans les rochers et les montagnes. Les chauves-souris ne commencent à voler que le soir. La baleine est le plus grand des animaux. Le chien est le plus familier et le plus intelligent des animaux domestiques. L'écureuil est aisé à apprivoiser. L'éléphant se sert de sa trombe comme d'une main. Le hérisson se met tout en peloton quand on l'approche. Le cerf porte sur sa tête des cornes ramifiées, appelées bois. L'ours vit dans les montagnes et dans les forêts.

73.

Թալէս առաջինն է Ի Յոյնս որ սովորեցուցած է թէ հոգին անմահ է. — Մէկը Սոկրատին կ'ըսէր արցունքներ թափելով. « Ուրեմն անմեղ պիտի մեռնիս. — Աւելի՞ կ'ուզէիր (aimer mieux) որ յանցաւոր մեռնէի », պատասխանեց իմաստունը. — Բժիշկները յոյսը կը ծախեն, ասոր համար այսօր չափ յաճախորդ ունին (être achalandé). — Վառօգին զիւտէն ի վեր պատերազմները նուազ արիւնահեղ են. — Լեռներուն հողը ժայռերով վերըմբռնուած է (être soutenu) ինչպէս մտերը մարդկային մարմնոյ ոսկերօք կը վերըմբռնին. — Թուղթը՝ ապակիներն ու ծխնելոյզները ծանօթ չէին Հընովմայեցոց. — Ի՞նչ եղան անոնք որ բուրգերը կառուցին:

74.

Un oiseau, թռչուն մը.	le serin, դեղձանիկ.
le coq, աքաղաղ.	le chardonneret, եկքանիկ.
la poule, հաւը.	la mésange, թիկատար.
un poussin, վառեակ մը.	une hirondelle, ծիծառն մը.
une oie, սագ մը.	le moineau, ճնճուկը.
un canard, բաղ մը.	la pie, անծեղը.
un pigeon, աղանի.	le corbeau, ազոաւը.
une tourterelle, տատրակ.	la chouette, բու.
une paon, սիրամարգ մը.	le coucou, կկու.
une bécasse, կոցար մը.	le perroquet, կաչաղակը.
le merle, կեռնեխը.	l'épervier, շահէն.
l'alouette, արտոյտը.	le faucon, բազէ.
le rossignol, սոխակը.	la cigogne, արագիւրը.
le canari, քանարիկը.	l'aigle, արծիւը,

La bécasse est un oiseau de panage. L'épervier est un oiseau de proie. L'oie est un oiseau aquatique. Le chardonneret a un joli ramage. Le cri de la chouette est désagréable. La cigogne fait son nid sur le haut des

maisons. Les coucous ne font point de nid; ils déposent leurs œufs dans celui des autres oiseaux. Le faucon a la vue extrêmement perçante. L'hirondelle annonce le printemps. La mésange est remarquable par sa forme élégante et son plumage variée. Le moineau aime à faire son nid dans des trous des murailles. Les perroquets vivent longtemps. Les pies apprennent à imiter le langage des hommes. La poule rassemble ses poussins sous ses ailes. Les tonrterelles volent ordinairement à deux, le mâle et la femelle.

75.

Չմեռ ատեն շինուած տներն այնչափ առողջ չեն որչափ գարնան սկսած և աշնան աւարտածներն. — Լակեդեմոնուհի մը (une lacédémonienne) կը պարծենար (se glorifier) իր տղուն պատերազմելով առած վէրքերուն վրայ. իրեն կ'ըսէր. Վահանովդ (bouclier) կամ վահանիդ վրայ. — Եզիպտացուց մէջ որդի մը ստիպեալ էր հօրը բանեցուցած (exercer) արհեստը շարունակելու. — Հրաբուխները շնչարաններ (soupon) են գորս ստորերկրեայ (souterrain) երկրաշարժը բացած է. — Փիւնիկեցիք առաջին եղան որ ծովուն վտտահացան իրենք զիրենք. — Նաւավարութեամբ է որ Անգլիացիք հարստացան և տէր եղան (se rendre maître). — Հնդկաստանի վաճառականութեան:

76.

Un aveugle, կոյր մը. la coqueluche, չոր հագ.
un sourd, խուկ մը. une fluxion, բորբոքումն.
un borgne, միականի մը. la diarrhée, լուծողութիւն.
un muet, մունջ մը. la dysenterie, թանչքը.
un bossu, կուզ մը. l'apoplexie, կաթուած.
un bègue, թլուտա մը. la fièvre, ջերմը.
des taches de rousseur, le frisson, սարսուռը.
կարմիր բիծք երեսի վրայ. l'hydropisie, ջրգողութիւն.

une blessure, վէրք մը. la gangrène, խլիրդն.
le rhume, հարբուխը. la rougeole, վարդախտ.
la toux, հազը. une égratignure, կեղեքածք:

Cet homme est bègue. Cette femme est borgne. Mon tailleur est bossu. Mon voisin a été frappé d'apoplexie. Mon oncle est mort d'hydropisie. La rougeole est une maladie contagieuse. La coqueluche est quelquefois épidémique. J'ai une fluxion sur les yeux. Les fruits qui ne sont pas mûrs donnent la diarrhée. Le frisson est l'avant-coureur de la fièvre. Je n'ai fait que tousser; la toux me tourmente beaucoup. Cette fille a le visage plein de taches de rousseur. Le jardinier a une blessure à la jambe; on craint que la gangrène ne s'y mette.

77.

Երբէք չհեռացաւ (s'écarter) բնութիւնը Արարչին աւոր սահմանած (prescrire) օրէնքներէն և անոր գծած (tracer) յատակագծերէն (plan). — Գեոմոթենէտ՝ վատ ի պատերազմունս՝ ինքզինք սպաննեց. և Ալեքսանդր սարսափով (frayeur) տեսաւ մահուան գալը, ինք՝ որ այնչափ անգամ գայն խիզախած (affronter) էր յանդգնութեամբ (témérité). — Տիտոս կորսուած կը համարէր (regarder comme) այն օրերը որ ապրած էր առանց բարիք ընելու. — Երբ թագաւորները իրենց գահէն հեռացուցին հասարակաց կարծիքը՝ անիկա անոնց դագաղին (cercueil) վրայ նստաւ. — Պիլիպիտոն երկու զիշեր վրայէ վրայ (de suite) նոյն սենեկին մէջ չէր քնանար. — Հաճոյքը, շահը, պարտքը, ահա մարդկային գործոց շարժառիթները (mobiles).

78.

le ciel, երկինքը. l'eau, ջուրը.
les astres, աստղերը. le déluge, ջրհեղեղը.
un planète, մոլորակ մը. une inondation, ողողում մը.

une comète, *գիսաւոր մը* le débordement, *զեղումը*.
 les étoiles, *աստղերը*. le vent, *հովը*.
 le soleil, *արեգակը*. le sud, *հարաւը*.
 la lune, *լուսինը*. le nord, *հիւսիսը*.
 une éclipse, *խաւարում մը*. l'est, *արեւելքը*.
 l'air, *օդը*. l'ouest, *արեւմուտքը*:

L'astronome calcule le mouvement des astres. Les astrologues attribuaient aux planètes une influence sur les destinées humaines. Le soleil se lève et se couche. La lune est le satellite de la terre. J'aime à me promener au clair de la lune. Le peuple croit que les comètes sont des présages d'un événement funeste. Nous aurons cette année une éclipse de lune et deux éclipses de soleil. L'air est plus léger que l'eau. La terre produit et nourrit les végétaux. Avez-vous vu le flux et le reflux de la mer? Le déluge couvrit toute la terre et fit périr le genre humain à l'exception de Noé. Les débordements sont fréquents dans ce pays. Les quatres vents principaux sont: le vent du Nord, le vent du Sud, le vent d'Est et le vent d'Ouest.

79.

Կեղծաւորը մեղր ունի շրթանց վրայ և լեզի (fiel) սըրտին մէջ. — Ծնանիլ՝ տառապիլ (souffrir) և մեռնիլ. ահա մեր բոլոր պատմութիւնը երեք բառով. — Ամէն բան ինձ համար, ոչինչ այլոց համար՝ ահա ետականին օրինագիրքը (code). — Ահա երեք բժիշկ որ բնաւ չեն խաբուիր. գուարթութիւն, մեղմ հրահանգք և չափաւոր ճաշ (repas). — Կալիգուլա կը բաղձար որ բոլոր Հռովմայեցի ժողովուրդը միայն մէկ գլուխ ունենար. — Հարուստ մը կը գանգատէր որ նախախնամութիւնը քունը շուկան ծախել չէր տար. — Կեսար գրեց ձերակուտին. Եկայ, տեսայ, յաղթեցի:

80.

Le tourbillon, *յորձանքը*. la tempête, *փոթորիկը*.
 un tremblement de terre, le tonnerre, *որոտումը*.
երկրաշարժը - la foudre, *կայծակը*.
 la pluie, *անձրևը*. l'éclair, *փայլակը*.
 la glace, *սառը*. le froid, *ցուրտը*.
 la neige, *ձիւնը*. la chaleur, *տաքը*.
 la grêle, *կարկուտը*. l'arc-en-ciel, *ծիածանը*.
 la nue, } *ամպը*. l'aurore-boréale, *հիւսիսայգը*.
 le nuage, } un météore, *օդերևոյթը*.
 le brouillard, *մէգը*. la trombe, *թաթառը*:
 l'orage, *մրրիկը*.

Ce tourbillon a fait bien du dégât. La tempête a fait de grands ravages dans cette province. Cette ville a été renversée par un tremblement de terre. Le tonnerre commence à gronder. Il s'élève un orage. La foudre tombe d'ordinaire sur les lieux les plus élevés. Un brouillard épais couvre la ville et le port. Il a fait toute la nuit de grands éclaires. Le thermomètre marque vingt degrés de chaleur. Nous avons la nouvelle lune. Quand aurons-nous la pleine lune? L'orient est cette partie du ciel où le soleil se lève. Le feu follet est une espèce de météore qui se montre quelquefois dans les endroits marécageux. L'aurore-boréale est un phénomène lumineux qui paraît quelquefois la nuit dans le ciel, du côté du nord. La voie lactée se compose d'une multitude innombrable d'étoiles distinctes.

81.

Տիրոջը աչքը ձին կը գիտցնէ. — Աղէկ գրքերը միտքը կը զարդարեն և սիրտը կ'ուղղեն (former). — Լուսինն առևէն կ'ընդունի մեզի յղած լոյսը. — Այս մասնաւորութիւնը

(cela de particulier) կար Հոովմայեցւոց մէջ որ կրօնական զգացումներ կը խառնէին իրենց հայրենեաց վրայ ունեցած սիրոյն. — Լաբօնաց հացն ուրիշ բան չէ բայց եթէ ձկանց ոսկր մանրած (broyer) և եղևնոյ կամ ցախի փափուկ կեղևին հետ խառնած. — Նկարիչք և քերդողք ընդհանրապէս համբաւը կը ներկայացնեն փողի բերան (embouchant la trompette). — Կ'ուզէ՞ս գիտնալ ի՞նչ յատկութիւններ կը պակտին մարդէ մը. Քննէ՛ զանոնք որովք կը պարծի:

ԳՈՐԾԱԾՈՒԹԻՒՆՆԵՆ ԱՏՈՐԱԳԱՍԱԿԱՆԻ

82.

- S' étonner, զարմանալ. consentir, հաւանիլ.
- le danger, վտանգը. juste, արդար.
- arriver, հասնիլ. s'occuper de quelqu'un, մէ-
- désespérer, յուսահատիլ. կու մը զբաղիլ.
- soigner, խնամել, հոգալ. provoquer, գրգռել.
- la santé, առողջութիւնը. prendre bien son temps, ժա-
- estimer, յարգել. մանակը գտնել.
- attaquer, յարձակիլ. venir à bout de quelque cho-
- devenir, ըլլալ. se, գլուխ ելլել (գործոյ մը):

Je désire que vous remplissiez vos devoirs. Obéis, si tu veux qu' on t' obéisse. Je m' étonne qu' il ne voie pas le danger où il est. Je crains qu' il n' arrive un malheur. Mes amis ne désespèrent pas que j' e ne devienne riche un jour. Croyez-vous qu' il y consentira? Croyez-vous que j' aie toujours le temps de m' occuper de vous? N' est-il pas juste que je soigne ma santé? Soyez sage afin que tout le monde vous aime et vous estime. A moins que vous preniez bien votre temps, vous n' en viendrez pas à bout. Le lion n' attaque jamais l' homme à moins qu' il ne soit provoqué.

83.

Կը փափագիմ որ ձեր զբաղումները փոփոխէք (varier). — Պէտք է որ իւրաքանչիւր որ իր հարկը (tribut) վճարէ բնութեան. — Լաւ է որ տղայք զբօսնուն (se recréer) աշխատութենէ ետքը. — Պէտք է իւրաքանչիւր որ իր տան առջին աւլէ. — Արդարասիրութիւնը (l' équité) կը պահանջէ որ ստոյգ գիտնալով (à coup sûr) (բան մը) գրաւ չբռնենք (parier). — Աստուած կ'ուզէ որ զինքը փառաւորենք և սրբացնենք իր անունը. — Մի վախնար որ աշխատութիւնը զքեզ ծերացնէ. — Լաւ է որ երիտասարդք չմեղկանան (s' ammollir) և յոգնելու մարզին (s' aguerrir). — Բան չկայ որ բարի գործոյ մը չափ արիւնը զովացնէ. — Ուղղութիւնը (loyauté) կը պահանջէ որ հաւատարմաբար կատարենք (tenir) մեր ամէն խոստումները. — Կայ ապիրատ մը (scélérat) որ անխիղճ մեռնի. — Բարձրացուցէք ձեր հոգին այնչափ վեր որ նախատիք մինչև անոր չհասնին (parvenir). — Թող առելութիւնը ու քէնը (ressentiment) շուտ (promptement) սրտիդ մէջէն. — Կարևոր է որ օգտակար ծանօթութիւններ ստանանք. — Կը տարակուսիմ որ այս երեկոյ անձրևէ. — Կրթութիւնը միակ բարիքն է զոր բաղդը չկարենայ մեզմէ յափշտակել (ravir). — Արարչութեան ամէն էակներուն մէջ՝ միայն մարդը կայ որ խնդայ. — Հովիւր իր ոչխարները խուզելու (tondre) ոչ թէ կեղեքելու է (écorcher). — Եթէ աղէկ մեռնի կ'ուզես՝ պէտք է որ աղէկ ապրիս. — Ի՞նչ ալ ընենք օր մը պիտի մեռնինք:

84.

- S' écrier, աղաղակել. un événement, պատահար մը.
- réussir, յաջողիլ. funeste, ձախող, մահաբեր.
- aller faire, ընելու վրայ ըլլալ. âgé, տարեկան, տարեց.
- cacher, ծածկել. instruit, ուսեալ.
- de sa nature, բնութեամբ. cesser, դադարեցնել.

plongé *ընկրմեալ*. la nature, *բնութիւնը*.
 susceptible, *ընդունակ, դիւ-* profond, *խոր*.
րաւ աննուող. ignorance, *ազիտութիւն*.
 la civilisation, *քաղաքակրթ-* se plaindre, *գանգախիլ*.
թութիւնը. favoriser, *նպաստել* :

Avant qu' il ait commencé, il s'écrie qu'il va réus-
 sir. Il part avant que le soleil soit levé. Je lui cacherais
 cet événement funeste en cas qu' il ne le sache pas. Bien
 qu' il soit plus âgé que son frère, il paraît être moins
 instruit que lui. Bien que de sa nature l'homme soit
 susceptible de civilisation, on voit cependant des peup-
 les plongés dans une profonde ignorance. Il se plaint
 toujours quoiqu' il soit très-riche. Quoiqu' il soit favo-
 risé de la fortune, il ne cesse pas de dire qu' il est mal-
 heureux.

85.

Աստուած ուզեց (exiger) որ Աբրահամ իր որդին զոհէ,
 բայց չներեց որ այս զոհը կատարուի. — Կ'ուզէի որ երեսօդ
 աղքատէն չդարձնես (détourner), որպէս զի Աստուած ալ
 իր երեսօր քեզմէ չդարձնէ. — Կը բաղձայի որ արձաններ
 կանգնէին (ériger des statues) մարդկութեան բարերարաց .
 — Կ'ուզէինք որ երկինք կատարէր (exaucer) մեր ամենէն
 յիմար (insensé) ուխտերը. — Ալեքսանդր կը վախնար որ
 իր զօրապետները իր յուղարկուորութիւնը չկատարեն
 (célébrer ses funérailles) արիւնահեղ պատերազմներով .
 — Նախնիք կը պատուիրէին որ հայրասպանք (parricides)
 ծովը նետուին. — Փափագելի կ'ըլլար որ հարուստը միշտ
 օգնէր աղքատին. — Տղայք կը փափագէին որ կրթութիւնը
 իրենց գար առանց դժուարութեան. — Փափագելի կ'ըլլար
 որ բարեկամներն իրարու սպասէին նոյն օրը մեռնելու հա-
 մար. — Ատենօք վենետիկցիք կային միայն որ հայրիներ շի-
 նէին և ծախէին. — « Կ'թէ կարծէի որ պատմուճանս (tuni-
 que) գաղտնիքս գիտէ՝ կ'այրէի գայն » կ'ըսէր Հոովմայեցի

զօրապետ մը. — Աղէկ կ'ըլլար որ ամէն ծրագիրներդ (projet)
 խորհրդածութեան ենթարկէիր (soumettre) և ամէն բան
 խոհեմութեամբ ընէիր. — Պէտք էր որ խօսողները լսողնե-
 րուն կարողութեանը յարմարէին (se mettre à la porté de).

86.

Se servir de, *ծառայել բանի մը*. jouir du monde, *աշխարհս*
 amasser, *դիզել*. վայելել.
 jouir, *վայելել*. échapper, *փախչել*.
 tandis que, *մինչդեռ*. la saison, *եղանակը*.
 déplorer, *ցաւիլ, մորմոքիլ*. parler bas, *ցած ձայնով խօ-*
 se hâter; *աճապարել*. սիլ :

Que me sert d' amasser à moins que je ne jouisse ?
 Ecoute-moi donc, tandis qu' il est temps, de peur qu' a-
 près avoir passé la moitié de ta vie à déplorer mes fau-
 tes, tu ne passes l' autre à déplorer les tiennes. Il y a
 des moments qui me sont trop chers pour que je les
 perde en paroles. Henri le pria de parler plus bas de
 crainte que son père ne l'entendit. Il faut que je me
 hâte de jouir du monde avant qu' il m' échappe et tan-
 dis qu' il en est temps encore. Je passerai cet hiver à
 Andrinople et j' y resterai jusqu' à ce que la belle saison
 revienne.

87.

Կարելի չէ որ բամբասած ըլլամ (calomnier). — Կը
 կարծէք որ մեր սկզբունքներն ուրացած ըլլանք (renier). —
 Որպէս զի այս տղան ձանձրացած ըլլայ՝ պէտք է որ հիւանդ
 եղած ըլլայ. — Կարելի է որ այս մարդը քալած, վագած,
 ցատկած, ելած, իջած, մագլցած (gravir), սահած, սողա-
 ցած (ramper), լողացած, յարձկած ըլլայ (s' élancer). —
 Տեսնուած է երբէք մարդ մը որ աւելի քաջութիւն ցուցած
 ըլլայ. — Կը ձանձնաք մէկը որ աւելի մրցանակ ընդունած

ըլլայ. — Շատ խելօք եղած ըլլալու ետ՝ այսչափ խիստ մարդու մը գովեստներուն (éloge) արժանացած ըլլալու համար:

88.

La passion, կիրքը.	commode, հանգիստ.
dominant, տիրապետող.	proportionné, համեմատ.
être assuré, ապահով ըլլալ.	la taille, հասակը.
un accident, վտանգ մը,	l'individu, անձը, անհատը.
դէպք մը.	obtenir, ընդունել:
la loi, օրէնքը.	

Pourvu que je sache la passion dominante de quelqu'un, je suis assuré de lui plaire. Supposé que cela fût, que feriez-vous? Supposé qu'il ait fait cela, que dirait son père? Supposé que tel accident arrive, vous êtes mort. Je ferai un voyage pourvu que vous veniez avec moi. Pourvu qu'on vous obéisse, obéissez aux lois. Pourqu'un habit soit commode il doit être proportionné à la taille de l'individu. Il faut qu'il ait été bien méchant pour que son père ait voulu le punir.

89.

Պէտք եղած կ'ըլլար որ խօսած ըլլայի աւելի խոհեմութեամբ, որ դու հակահառած (discuter) ըլլայիր աւելի պաղ արեամբ, որ մեր ընկերը (camarade) ուղղած ըլլար (rectifier) աւելի արդարասիրութեամբ (équité). — Այս խեղճը խոհարհեցուցիր. պէտք էր որ մեղքնայիր (s'apitoier) իր վիճակին և զինքը չմահացնէիր (mortifier) քու խրոխտ (hautain) մերժումներովդ. — Բաւական է որ յարատևութեամբ (persévérance) աշխատած ըլլայիր՝ յաջողած պիտի ըլլայիր իմ համարումս ստանալու. — Պէտք եղած կ'ըլլար որ ամէն ամօթոյ (pudeur) զգացում կորուսած ըլլայինք՝ որպէս զի ձեզի մերժէինք այսչափ փոքր ծառայութիւն մը. — Կը տարակուսիմ որ երէկ սերտած ըլլայիք (é-

tudier), եթէ զձեզ բնադատած (obliger) չըլլային. — Չեմ ենթադրեր (supposer) որ կրցած ըլլայ յաջողիլ՝ առանց ձեր պաշտպանութեան. — Տարակուսած էի որ անցեալ շաբթու աշխատած ըլլայիք:

90.

Égorger, խողխողել.	paternel, հայրենի.
s'entr' égorger, զիրար խողխողել.	promettre, խոստանալ.
le langage, լեզուն.	l'avenir, ապագան.
énergique, կորովի, ազդու,	admettre, ընդունել.
un signe, նշան մը.	docile, հլու.
un conseil, խորհուրդ մը.	de peur que, որ չըլլայ թէ:

Quoique tous les hommes soient frères entre-enx, ils ne cessent pas cependant de s'entr' égorger. Le langage le plus énergique est celui où le signe a tout dit avant qu'on parle. Je serais heureux pourvu que mes fils soient dociles à mes conseils paternels. Il n'a pas voulu rester plus longtemps de peur qu'il ne lui arrive un accident. Je veux vous écrire encore ce soir, afin qu'on ne dise pas que je vous ai oublié. A moins que vous ne me permettiez d'être à l'avenir plus appliqué, vous ne serez pas admis à l'école.

1. ՎԵՐՁԻՆ ԺՊԻՏԸ.

Պատկառելի (vénérable) ծերունի մը մերձ ի մահ՝ բու-
լոր որդիքը և թոռունքը անկողնին քովը ժողոված էր: Մինչ-
դեռ քնանալ կ'երևէր (paraître), երեք անգամ ժպտեցաւ
աչքերը զոց, և երբոր աչքերը բացաւ տղաքներէն մէկը
պատճառը հարցուց: « Առաջին անգամուն, ըսաւ ծերունին,
կը յիշէի կենացս մէջ վայելած բոլոր հաճոյքներս, և չէի
կրնար չժըպտիլ մարդկանց կուրուժեան (aveuglement)
վրայ, որ այս չնչին բաներուն (bagatelle) այնչափ կարևո-
րութիւն կու տան (attacher de l'importance): Երկրորդ
անգամուն կենացս բոլոր անձկութիւններն (anxiété) յիշե-
լով ինքնիրենս (en moi-même) կը զուարթանայի՝ մտածե-
լով որ անոնք փուշերնին (épine) կորսնցուցած են, և ես
կ'երթայի վարդերը քաղելու (cueillir): Երրորդ անգամուն
կը մտածէի թէ ինչ սարսափ կ'ազդէ (inspirer) մարդկանց
մահը՝ այս Աստուծոյ հրեշտակը որ խրկուած է անոնց վըշ-
տացը վերջ տալու (mettre un terme) և զանոնք յաւիտե-
նական երանութեան (félicité) բնակարանը (séjour) տա-
նելու համար »:

2. ՀԻՒՍԱԸ (Le revenant)

Երիտասարդուհի մը ծաղիկ հասակին (à la fleur de
l'âge) մէջ մեռած էր. դագաղի (cercueil) մէջ դրին ճեր-

մակներ հագուեցնելով՝ մազերուն ամենանուրը (très fin) մարգրիտներէ (perle) պսակ մը հիւսելով, միանգամայն թանկագին (précieux) քարերով զարդարուած մատնի (bague) մը մատն անցնելով: Հետեալ գիշերը մեռելաթաղը (fossoyeur) գաղտուկ մը գերեզմանատունը (cimetière) մը տաւ ձեռքը փոքրիկ լապտերով (lampe) մը և փոսը բանալով կ'ուզէր դիակը կողոպտել (dépouiller) իր զարդերէն..... բայց մեռեալ կարծուածը վեր ելլելով աչքերը անոր վրայ յառեց (fixer), և գերեզմանական (sépulcral) ձայնով մը իրեն ըսաւ « Ի՞նչ կ'ուզես »... Սարսափած (saisi de frayeur) գողը փախաւ: — Երիտասարդուհին, որ մեռեալ կարծուած էր, առանց յիրաւի (en réalité) ըլլալու, փոսէն ելաւ՝ մեռելաթաղին թողած լապտերն առաւ՝ և տունը դարձաւ: Երբոր մտաւ, առջի երևնալուն ծնողքը լցուեցան անբացատրելի (inexprimable) սարսափով (terreur) մը որ իսկոյն (bientôt) ամենէն մեծ ուրախութեան փոխուեցաւ (se changer en).

3. ՄԵՌԵՒՈՅ ԳԱՆԿԸ (Le crâne).

Իշխան մը իր գեղեցկութեանը, իր տոհմին (naissance) և հարստութեան վրայ հպարտացած (fier de), որսի գնաց օր մը առանձին գաւառ (région solitaire) մը լեռանց մէջ: Հոն ծեր ճգեաւոր (anachorète) մը տեսաւ որ իր խղիկին (cellule) առջև նստած ուշի ուշով (attentivement) կը նկատէր (considérer) մեռելոյ մը գանկը: Իշխանը պատկանելի ծերուն մօտենալով ծաղրելու կերպով մը (d'un ton moqueur) ըսաւ. « Բարեմիտ մարդ (bon homme) ինչո՞ւ այսչափ ուշադրութեամբ կը նկատես այս մեռելոյ գանկը, ի՞նչ չափ ուշադրութեամբ կը նկատես այս մեռելոյ գանկը, ի՞նչ կ'ուզես գտնել (y découvrir) »: Ճգնաւորը ծանրութեամբ (gravement) իրեն նայելով պատասխանեց. « Կ'ուզէի գիտնալ թէ ասիկայ իշխանի մը թէ մուրացկանի (mendiant) մը գանկն է, բայց անհնար (impossible) կ'ըլլայ որ գլուխ ելլեմ » (y parvenir).

4. ՍԵՐ ՈՐԻՒՅԱԿՍ (Amour filial).

Գնդապետ մը (colonel) իրեն սեղանակից (convive) քանի մը սպայից (officier) քիչ մը առաջ (venir de) գնած ոսկի տուփ մը (boîte) ցուցուց: Մէկ քանի վայրկեան վերջը՝ ուզելով քթախոտ մը քաշել՝ քսակին մէջ տուփը փրկուեց՝ և զարմացած մնաց զայն չգտնելով: « Տեարք իմ, ըսաւ այն ատեն, հաճեցէք (veuillez, je vous prie) խնդրեմ նայելու թէ անուշադրութեամբ (par mégarde) մէկերնուր քսակը մնացած չըլլայ »: Իսկոյն ամէնքը ոտք ելան՝ և քսակին պարպեցին (vider) բայց տուփը երևան չելաւ. հարիւրապետ մը (un capitaine) միայն՝ որ յայտնապէս (manifeste) տագնապ (embarras) կը ցըցնէր՝ նստած մնաց. և յանձն չառաւ (consentir) քսակը պարպելու: « Կ'երդնում՝ ըսաւ, պատուոյ վրայ՝ որ տուփը չառի. այսչափս բաւելու է »: Սպայք բաժնուեցան գլուխին երեքցընելով (hocher) և իւրաքանչիւր ոք զայն գող համարեցաւ (supposer): Յաջորդ օրը (le lendemain) գնդապետը զինքը կանչելով՝ ըսաւ. « Տուփը վերստին գտնուեցաւ, հագուտիտ աստառին (doubleure) մէջ ինկած էր: Հիմայ ըսէ. ի՞նչ պատճառաւ երէկ իրիկուն յանձն չառիր քսակներդ պարպելու՝ մինչդեռ ուրիշ ոչ ոք չվարանեցաւ (hésiter) զայն ընելու: — Տէր գնդապետ, պատասխանեց հարիւրապետը, այնպիսի պատճառ մը ունէի որ քեզի միայն պիտի խոստովանիմ (avouer): Ծնողքս շատ սողքատ ըլլալով ամօականիտ կէտն աւնոց կը թողում. և ճաշի համար բնաւ տաք բան մը չեմ ուտեր: Երէկ երբոր զիս հրաւիրելու պատիւն ըրիք՝ արդէն ճաշ գրպանիտ մէջն էր: Հիմա ամօթօ դատէ (jugez de ma honte) եթէ գրպանս պարպելով վար ձգէի կտոր մը երշիկ (jambon) և պատառ մը սև հաց (pains bis) »:

« Ազնիւ որդի մ'ես, ըսաւ այն ատեն գնդապետը այս խոստովանութենէս (aveu) գորոված (touché), և որպէս զի աւելի դիւրաւ կարենամ ծնողացդ օգնել՝ ամէն օր սեղանակից եղիր ինձ »:

Այս ըսելով զինքը ճաշի սրահը տարաւ՝ և բոլոր սպա-
յազնդին առջև իրեն ընծայեց (offrit) քթախոտի տուփը
(tabatière) իբրև յարգանաց նշան (témoignage) մը:

5. ՓՈՐՁՈՒԹԻՒՆ (La tentation).

Սիմօն՝ խեղճ տղայ մը՝ շաղաքքի մը մէջ գիշերը կ'անցը-
նէր՝ նստարանի (banc) մը վրայ որ իրեն անկողնի տեղ կը ծա-
ռայէր (servir de). կէս գիշերուան դէմ արթըննալով՝ փոքր
մրմունջ (murmure) մը լսեց այն պատէն որուն կռթնած
էր: Աչքը վրան նետեց և լուսնի լուսով արծաթեայ ժա-
մացոյց մը նշմարեց (apercevoir).

Սիմօն սաստիկ (vif) փափաք մը զգաց ժամացոյցն առ-
նելու (s' emparer) և պատուհանէն փախչելու: Արդարև իր
խիղճը (conscience) կ'ըսէր որ գողնալ պէտք չէր: Բայց
ժամացոյցը ստանալու իղձը երթալով կը սաստկանար (aug-
menter toujours): Այն ատեն մէկէն ելաւ և փորձութենէ
ազատելու (se soustraire à) համար պատուհանէն դուրս
ցաթքեց: Հարիւր քայլ մը չէր ըրած որ ժամացոյցն չառ-
նելուն զղջացած ետ դառնալ կ'ուզէր (revenir sur ses pas).
Բարեբաղդաբար խիղճը երկրորդ անգամ մ'ալ իրեն ազ-
դեց (avertir). մտիկ ըրաւ անոր և ճամբան շարունակեց:

Լուսինը այն ատեն անհետացած էր՝ (disparaître) և
մթութիւնը շատ խոր էր: Սիմօն անտառի մը մէջ մտորեցաւ
(s' égarer), բայց վերջապէս կըրցաւ բլրոյ մը վրայ ելլել, ուր
գետին փռուեցաւ (s' étendre) և շատ չուշացաւ խորունկ
(profondément) քնանալու: Առտուան դէմ՝ ստոկալի աղ-
մուկներէ արթընցաւ և ինչ եղաւ սարսափը աչքը բանա-
լուն: Կախաղանի մը (gibet) տակ պառկած էր և զլխուն
վրայ գող մը կախուած էր՝ չորս դին ժողովուած էին խումբ
խումբ (s' attrouper) շաղղակեր (vorace) ազոաւներ: Ներ-
քին (intérieur) ձայնը կարծես թէ իրեն ըսաւ այն ատեն.
« Դիտէ՛ ահա ինչ պիտի ըլլար (arriver) քեզի՛ եթէ սկսէիր
անձնատուր ըլլալ (s' adonner) գողութեան »:

Արդարացի երկիւղով մը լցուած, և գոհանալով Աստու-
ծոյ որ այսպիսի մեծ վտանգէ մը ազատած էր զինքը՝ Սիմօն

խոնարհեցաւ (se prosterner) և գոհութիւն մատոյց Աս-
տուծոյ:

6. ԱՐՄԱԻ (la datte) ԵՒ ԳՈՆԱՐ.

Ճանապարհորդ մը այն աւազուտ (sabloneux) անա-
պատներէն մէկուն մէջ կորսուած էր ուր շաբաթներով
(des semaines entières) կ'երթըցուի առանց բնակեալ տեղ-
ւոյ մը պատահելու: Խեղճը անօթութենէ և ծարաւէ մեռ-
նելու մօտ էր (être sur le point de) երբ վերջապէս պայ-
ծառ (limpide) ջրերով աղբիւրի մը քով արմաւենի մը տե-
սաւ և անկէ քիչ մը հեռու փոքր տոպրակ մը (sac) նշմա-
րեց. « Փա՛նք Աստուծոյ ըսաւ, ձեռքով զայն շօշափելով
(palper). Թերևս արմաւենի էն որ անօթի մեռնելէ պիտի
ազատեն զիս »: Աս ըսելով անձկանօք պարկը բացաւ, բայց
իր բոլոր յոյսն ի դերև ելաւ (son espoir fut déçu) վասն
զի հոն միայն մարգարիտներ գտաւ: Խեղճ մարդը այս մար-
գարիտներուն քով ինք զինքը մեռնելու մօտ կը տես-
նէր, երբ ջերմ (ardent) ուխտեր (vœu) ուղղելով (adres-
ser) յերկինս՝ յանկարծ խափշիկ մը նշմարեց որ ուղտի մը
վրայ անապատը կը կտրէր (traverser) արագ արագ ը-
րած ճամբէն ետ դառնալով: Ասիկա էր մարգարիտները
կորսնցնողը: Զանոնք գտնելուն ուրախացած՝ զթաց ճանա-
պարհորդին, իրեն հաց և քաղցրահամ (exquis) պտուղներ
տուաւ և հետն առաւ ուղտին վրայ: « Կը տեսնես, ըսաւ
ի՛նչպէս նախախնամութեան միջոցները զարմանալի են: Այս
մարգարիտներու կորուստը ինձի մեծ դժբաղդութիւն կ'ե-
րևար, բայց երկինք այսպէս վճռած էր՝ (décréter) որպէս
զի վերադառնալու ստիպուելով կեանքդ ազատեմ »:

7. ԳԵՂԸ (Le remède).

Երիտասարդ Յակովբոսը՝ կառապանի (charretier) սը-
ղայ՝ ծանր (gravement) հիւանդ ինկած էր շատ օդի խմե-
լուն: « Եթէ այս ըմպելիքին (boisson) գործածութիւնը
չգաղըրեցնես, ըսաւ իրեն բժիշկը, ալ փրկութիւն (salut)

չկայ քեզի, օղին թոյն մ'է երիտասարդութեան համար» : Չեմ կրնար անկէց անցնիլ (se défaire) պատասխանեց հիւանդը, չափազանց սովորած եմ և ամէն օր աս տեսած սրուակիդ (flacon) պարպելու եմ» : — « Լաւ, ըսաւ բժիշկը, ուրիշ հնարք (moyen) մը մտածեմ » : Յաջորդ օրը վայելուչ (élégant) տուփ մը բերաւ լի կոկած (poli) գայլախազնէրով : « Ամէն օր, ըսաւ Յակոբին, աս պզտի քարերէն հատ մը սրուակիդ մէջ նետէ, և թող որ հոն մնան . այս ճամբով հեղուկը (liquide) քեզի փնաս մը ջրերեր » : Հիւանդը կարծեց որ այս պզտի քարերը օղիին գէշ յատկութիւնները վերցնելու գորութիւնն ունէին, և հետևաբար կատարեց պատուիրանը . այսպիսով առանց իմանալու ամէն օր քանի մը կաթիլ պակաս կը խմէր, և երբով շիշը գայլախազնէրով լցուեցաւ՝ բոլորովին ազատած էր իր մահաբեր (funeste) սովորութենէն :

8. ԳԵՂԵՅԻԿ ՏԱՅԵՐ (Repas).

Սարգիս հարուստ Հայ վաճառականը՝ ճաշի հրաւիրած էր իր բարեկամները գեղի տուն մը ծովեզերքը գետեղուած (situé). Խոստացած էր անոնց քարաղիաց (lamproie) մը հրամցնել : Չանագան պնակներ բերուեցան (servir) սեղանը, և վերջապէս ծածկուած մեծ սկաւառակ մը երևցաւ ուր կը կարծէին թէ կը գտնուի այն թանկագին ձուկը : Բայց երբոր բացին ձկան տեղ քանի մ'ոսկի դրամ գտնուեցաւ մէջը : « Բարեկամք, ըսաւ վաճառականը, ձեզի խոստացած ձուկս այս տարի իրեն սովորականէն սուղ է : Այն ատեն յիշեցի որ այս գիւղիս մէջ խեղճ գործատուր մը կայ Դիւանդ՝ որ իր որդւոցը հետ անօթութեան լլկանքը կը քաշէ (souffrir des tortures). Այս խեղճ արարածները (créatures) մեր մէկ պնակին գնովը կրնան վեց ամիս ապրիլ : Թէ որ կը փափաքէիք, տեսրք իմ, հիմայ մարդ կը խրկեմ քարաղիացն առնելու և իսկոյն հոս սեղանը կ'ըլլայ . բայց եթէ այն դրամը խեղճին ձգել կ'ուզէք՝ ուրիշ ձկներ ձեզի հրամցնեմ որ թէ և նուազ գնով՝ բայց նոյնչափ համեղ են » :

Բոլոր կոչնականք այս բարերար մարդուն (homme de

bien) առաջարկութեանը ծափ զարկին . իւրաքանչիւրը պընակին մէջ եղած ոսկւոյն վրայ իւր կողմէն ալ աւելցուց՝ և աղքատը գոնէ տարուան մը համար խեղճութենէ ազատեցաւ (être à l'abri de).

9. ՈՒՇԻՄ ԴԱՏԱՌՈՐ (Perspicacité d'un juge).

Օր մը ատենը (tribunal) ներկայացան երկու երիտասարդք Առաքել և Միսաք : « Ճամբայ ելլելու վրայ ըլլալովս, (étant sur le point de faire un voyage) ըսաւ Առաքել դատաւորին դառնալով (s'adresser), լաւագոյն բարեկամս կարծած Միսաքին աղամանդակուս (enrichi de diamants) թանկագին մատնի մը յանձնեցի (confier). հիմա ինքը եղելութիւնը (le fait) կ'ուրանայ և չուզեր գոհարս ինձ դարձընել (restituer).

Այն ատեն Միսաք ձեռքը սրտին վրայ դնելով աղաղակեց . « Պատուոյս վրայ կ'երդնում՝ որ բնաւ չեմ ճանչեր այդպիսի մատնի մը » :

Առաքել, ըսաւ դատաւորը, վկայ մը չե՞ս կրնար ցուցընել որ ըսածդ հաստատէ (confirmer).

« Գժբաղդութենէս, կրկնեց (répliquer) Առաքել, ոչ ոք ներկայ էր՝ բայց եթէ հին կաղնի մը որ դաշտաց մէջ կը բարձրանայ և որուն ստորոտը իրարմէ բաժնուեցանք » :

« Պատրաստ եմ, ըսաւ (reprendre) մէկէն Միսաք, երդուըննալու որ կաղնին այնչափ կը ճանչեմ որչափ մատնին » :

Այն ատեն դատաւորը խօսքն առաւ (prendre la parole). « Առաքել, ըսաւ, գնա այդ կաղնիէն տերև մը բեր ինձի, շատ կը փափաժիմ անոր մէկ ճիւղը տեսնել . դու Միսաք, սպասէ, որ Առաքել վերագառնայ » : Այս վերջնոյն երթալէն քիչ մը ետքը դատաւորն ըսաւ . « Ո՞ր գնաց Առաքելը որ այսչափ կ'ուշանայ . Միսաք, քիչ մը պատուհանը բաց նայէ թէ կը դառնայ : — Տէր, պատասխանեց իսկոյն Միսաք, այնչափ շուտ չկրնար վերագառնալ, որովհետև ծառը փարսախէ մ'աւելի հեռու է ասկէ : — Այ ամբարիշտ և խաբեբայ մարդ, աղաղակեց դատաւորը, քիչ մ'առաջ չէիր ըսեր որ պատրաստ ես երդուըննալու թէ չես ճանչնար

ոչ ծառը և ոչ մատնին. հիմայ համոզուած եմ որ դու կաղ- նոյն պէս մատնին ալ գիտես»: Միտաք ստիպուեցաւ ամէն բան խոստովանելու, և մատնին տալէն վերջը իր պատիժը կրեց կաղնոյն ուղքը:

10. ԱՐԶՍԳԱՆԳԸ (l'Echo).

Միհրանիկը արձագանգի վրայ բնաւ գաղափար (idée) չուներ: Օր մը պատահեցաւ որ պարտէզին մօտը, *ոհ, ոհ, պրռալով՝* իսկոյն մօտակայ անտառէն նոյն ձայները լսեց. «*ոհ, ոհ*»: Տղան զարմանալով սկսաւ կանչել. Գուռն *ո՛վ ես, անմիջապէս նոյն խորհրդաւոր (mystérieux) ձայնը պատաս- խանեց, «գուռն ո՛վ ես»*. Միհրան կրկնեց, *Չէ՛ս ամէնար՝ խենթ. «խենթ» կրկնեց ձայնը անտառին խորէն: Այլ այս անգա- մուն (pour le coup) Միհրան զայրացաւ՝ և լուսանքները (injure) կրկնապատկեց. արձագանգը հաւատարմաբար (fi- dèlement) իրեն կը դարձնէր (rendre) խօսքերը: Միհրան սկսաւ տղան փնտռել, որ կը կարծէր թէ իրեն պատասխան կու տար՝ բոլոր անտառին մէջ՝ վրէժ տանելու (tirer ven- geance) համար, բայց մէկը չգտաւ:*

Այս անօգուտ (infructueux) խուզարկութենէն (re- cherche) ետքը Միհրան տուն դարձաւ և զանգտեցաւ որ չար տղայ մը անտառին մէջ պահուրտելով զինքը կը նա- խատէր: «Այս անգամ, տղաս, խաբուեցար և ինքզինքդ կ'ամբաստանես (accuser) ըսաւ իրեն մայրը. գիտցիր որ քու ըսածներդ լսեցիր: Վասն զի նոյն եղանակաւ որ (de- même que) շատ անգամ դէմքդ ջրերուն մէջ անդրադառ- նալ (réfléchir) տեսած ես, ձայնիդ կրկնուիլը լսեցիր ան- տառակին մէջ: Եթէ ազնիւ և քաղաքավար (obligeant) խօսք մ' ըսած ըլլայիր՝ անշուշտ նոյնպիսի պատասխան մը կ'առնէիր: Կոյն բանը կը պատահի մարդկանց մէջ ալ, և սովորաբար այլոց վարմունքը (conduite) մեզի նկատմամբ (à notre égard) մեր վարուց արձագանգն է. եթէ անոնց հետ համեստաբար վարուի՛ք (agir) իրենք ալ հետերնիս նոյն- պէս կը վարուին, բայց եթէ հետերնին խիտտ (rude) և կո- պիտ (grossier) ըլլանք, անոնց կողմէն լաւագոյն վարմունք մը չենք կրնար սպասել »:

11. ԱԿՆՈՅԸ.

Գեղացի (paysan) մը տեսնելով որ ծերերը ակնոց կը գործածեն (se servir de) կարդալու համար, ակնոցավա- ճառի (opticien) մը գնաց՝ հատ մը գնելու. գեղացին գիրք մը առաւ ու զայն բանալով ըսաւ թէ ակնոցներն աղէկ չեն. ակնոցավաճառը խանութին մէջ գտնուած լաւագոյններէն զոյգ մը դրաւ իր քթին վրայ, բայց գեղացին դեռ չկրնա- լով կարդալ, վաճառականն իրեն ըսաւ. «Բարեկամ, գու- ցէ կարդալ չէք գիտեր. — Թէ որ կարդալ գիտնայի, ըսաւ գեղացին, քու ակնոցներուդ պէտք չէի ունենար » (je n'au- rais que faire de vos lunettes).

12. ՀԵՆՐԻԿՈՍ Գ.

Հենրիկոս Գ. օր մը իր պալատին մէջ պատահեցաւ մարդու մը որ իրեն անձանօթ էր. իրեն հարցուց թէ որո՞ւն կը վերաբերի (appartenir). «Ինքզինքիս կը վերաբերիմ, պատասխանեց մարդը. — Բարեկամ, ըսաւ թագաւորը, տխմար (sot) տէր մ'ունիք »:

13. ԼՈՒՂՈՎԻԿՈՍ ԺԳ.

Լուղովիկոս ԺԳին սենեկապետներէն մէկը կը խընդ- րէր այս իշխանէս անկողին զացած ատենը, յանձնարարե- լու (recommander) Ա. Նախագահին դատ մը՝ զոր ունէր իր աներոջը դէմ և պաղատելով (supplier) կ'ըսէր. «Տէր Ար- քայ, բաւական է որ խօսք մը միայն ըսէք. (Sire, vous n'a- vez qu'à dire un seul mot). «Է՛հ, պատասխանեց Լուղո- վիկոս ԺԳ. աս չէ ինձի ձանձրոյթ տուողը (ce n'est pas de cela que je suis en peine) բայց ըսէ. թէ որ դուն աներոջդ տեղն ըլլայիր և աներդ քու տեղդ, գոհ կ'ըլլայիր որ աս խօսքս ըսեմ »:

14. ՄԱՐԻԱՄ ԹԵՐԵՋ ԿԱՅՄՐՈՒՆԻՆՆ.

Գաղղիացի սպայ մը Վիէննայի արքունիքը հասնելով Մարիամ Թերեզա կայսրուհին անոր հարցուց թէ կը կարծէր որ առջի օրը (la veille) տեսած Նէկրենի իշխանուհին իրաւցընէ (réellement) աշխարհիս ամենէն գեղեցիկ կինն ըլլայ՝ ինչպէս որ կ'ըսէին. — Տիկին, պատասխանեց սպայն, ես ալ այնպէս կը կարծէի երէկ »:

15. ԿԻԿԵՐՈՆ ԲԵՈՍՅՐԸ.

Կիկերոն տեսնելով որ իր փոքրահասակ քեռայրը կու գայ քովէն երկայն սուր մը կախած, ըսաւ. « Ո՞վ կապեց (attacher) քեռայրս այս սուրին »:

16. ԿԱՐՈՂՈՍ Ե. (Charles Quint).

Կարողոս հինգերորդ, որ եւրոպական շատ լեզուներ դիւրաւ (couramment) կը խօսէր, սովորութիւն ունէր ըսելու թէ, պէտք է Սպանեօլերէն խօսիլ աստուածոց հետ. — Իտալերէն իր բարեկամուհուն հետ. — Գաղղիերէն իր բարեկամին հետ. — Գերմաներէն զօրաց հետ. — Սնգղիերէն հաւերուն հետ. — Հունգարերէն ձիերուն հետ և Պոլսեմերէն սատանային հետ:

17. ԺԱՄԱՅՈՅ ՈՒ ԿԻՆ.

Ի՞նչ տարբերութիւն կայ ժամացոյցի մը և կինջ մը մէջ, երիտասարդ սպայի մը հարցուց կին մը. — Տիկին, պատասխանեց նա, ժամացոյց մը ժամերը կը ցուցնէ, իսկ ձեր քովը ժամերը կը մոռցուին:

18. ԷՇ ԵՒ ՏԱՄԱՐ.

Ռուսիացի գեղջուկ մը որ բնաւ էշ տեսած չէր, Գաղղիոյ մէջ մէկ քանի հատ տեսնելով ըսաւ. « Տէր Աստուած, աս տեղի ճագարները որչափ մեծ են »:

19. ՄԻՂՈՆ.

« Շատ գիտնականներ կան Հոովմայ մէջ, այնպէս չէ՞ » (n'est ce pas) հարցուց Միլդոն Հոովմայեցոյ մը. — « Ոչ այնչափ որչափ երբոր դուք հոն էիք » պատասխանեց Հոովմայեցին:

20. ԱՍՏՂՈՅԷՏԸ.

Կայսր մը աստղագէտի (astrologue) մը դէմ բարկաւ նալով իրեն ըսաւ. « Թշուառական, ինչ տեսակ (genre) մահուամբ կը կարծես որ պիտի մեռնիս (mourir de). — Տենդէ (fièvre) պիտի մեռնիմ », պատասխանեց աստղագէտը. « Սուս կը խօսիս, ըսաւ կայսրը, հիմայ չարաչար (violent) մահուամբ պիտի մեռնիս ». — Երբոր կը բռնէին զինքը, ըսաւ կայսր. « Տէր Աւքայ, հրամայեցէք որ երակո նային (tater le pouls) և պիտի տեսնէք որ տենդ ունիմ »: — Այս նուրբ խօսքը (saillie) իր կեանքն ազատեց:

21. ԽՈՆՏԵՐ ՏԱՐՄԱՆԱՐԸ (Le sansonnet prudent).

Ծարուած տարմահաւ մը սրուակ մը ջուր գտաւ, ջանաց խմելու բայց ջուրը հագիւ կը հասնէր սրուակին վիզը (col) և թռչնոյն կտուցը (bec) մինչև հոն չէր ժամանէր (atteindre): Սկսաւ կտուցով զարնել ամանին դուրսը ծակ մը բանալու (pratiquer) համար, բայց պարապ տեղն աշխատեցաւ, որովհետև ապակին չափազանց կարծր էր: Այն առն ջանաց սրուակը թաւալելու, աս ալ չյաջողեցաւ. վերջապէս ամանին մէջ պզտի գայլախազներ նետեց որ անզգալի

(insensiblement) կերպով բարձրացուցին ջուրը մինչև իր կտուցին հասնելու տեղը (à la portée de).

Ահաւասիկ առակին բարոյականը. ճարտարութիւնը (adresse) ուժէն վեր է (l'emporter sur), համբերութիւնը և խորհրդածութիւնը կը դիւրացնեն շատ բաներ որ առջի բերան (de prime abord) անկարելի կ'երևան:

22. ՁԱՐՄԱՆԱԻ (merveilleux) ԱՐՉԱՅԱՆՈՒՄ.

Ազնուական (gentilhomme) մը կը պարծենար ունենալ իր պարտիզին մէջ արծազանգ մը որ քսան անգամ նոյն բանը կը կրկնէր: Օր մը իր բարեկամները հրաւիրեց անոնց ցուցնելու համար այս հրաշալիքը. ապսպրեց իր մանչուն երթալ պարտիզին խորը ծառի մը ետին պահուել տիլ, իրեն ըսելով որ ըսած խօսքը քսան անգամ կրկնէ: Երբոր բարեկամները պարտէզը եկան, տէրը պօռաց. «Յովհաննէս, հո՞ն էս». իսկոյն մանչը պատասխանեց «Այո՞ տէր իմ, կէս ժամ է որ կը սպասեմ»:

23. ԿԱՌԵՐՄԱՆ (le candidat).

Կուիրակ մը պաշտօն կը խնդրէր Բրուսիոյ թագաւորէն. այս իշխանը հարցուց իրեն թէ ո՞ւր ծնած է. «Պեռլին ծնած եմ, պատասխանեց. — Գնա՛, ըսաւ ինքնակալը, բողո՞ք Պեռլինցիները ստակ մը չեն արժեր. — Ձեր վեհափառութենէն (majesté) թողութիւն կը խնդրեմ, կրկնեց նուիրակը, անոնց մէջ ազէկներն ալ կան և երկու հատը կը ճանչեմ. — Այ երկուքը որո՞նք են, հարցուց թագաւորը. — Առաջինը ձեր վեհափառութիւնը, պատասխանեց նուիրակը, երկրորդն ալ էս»: Թագաւորը չկրցաւ ծիծաղը բռնել (s'empêcher de rire) այս պատասխանիս վրայ, և շնորհեց (accorder) իրեն խնդիրքը:

24. ԳՈՂԸ.

Օր մը գողին մէկը օթևան (pension) մը մտաւ և երեք վերարկու գողցաւ: Սանդուխէն իջած ատեն գիշերօթիներէն (pensionnaire) մէկուն պատահեցաւ որ ոսկեհուն (tout brodé d'or) հանգստ մ'ունէր և այսչափ վերարկու տեսնելով հարցուց մարդուն թէ ո՞ւր առեր էր զանոնք: Գողը պաղ արեամբ պատասխանեց թէ անոնք տանը երեք ազնուականներու էին որ իրեն յանձնած էին մաքրելու համար. «Ուրեմն իմինս ալ մաքրէ, վասն զի շատ պէտք ունի», ըսաւ գիշերօթիկը: Բայց, աւելցուց, երեք ժամէն ինծի բերելու էս. — Գլխուս վրայ (je n'y manquerai pas) պատասխանեց գողը, և տարաւ չորս վերարկուները զորս դեռ դարձուցած չէ:

25. ՄՏԱՅԻ ՏՂԱՆ.

Տղեկին մէկն օր մը սեղանի վրայ հօրմէն միտ կ'ուզէր. հայրն ալ ըսաւ որ չէր վայլէր (convenir) ուզել, և սպասելու է որ տան: Խեղճ տղեկը տեսնելով որ ամէն մարդ կ'ուտէր և իրեն բան մը չեն տար, հօրն ըսաւ. «Սիրեցեալ հայրիկ, կ'աղաչեմ քիչ մը աղ տուր ինծի: — Ի՞նչ պիտի ընես, ըսաւ հայրը. — Ինծի տալիք մտովդ ուտեմ պիտի», պատասխանեց տղան: Ամէն մարդ տղուն խելացութեանը վրայ զարմացաւ, և հայրը տեսնելով որ բան չուտէր՝ ան չխնդրած միտը տուաւ:

26. ԳԵՐԱՀԱՍՏԻ ԻՇԽԱՆ ՄԸ.

Եթեմամեայ դեռահասակ իշխան մը իր խելքովը (esprit) զամենքը կը զարմացնէր (faire l'admiration): Օր մը ծեր սպայի մը հետ գտնուելով՝ այս յետինս դիտեց մատաղ իշխանին վրայ խօսելով թէ այնչափ փոքր հասակին մէջ այնչափ խելք ունեցողներն ընդհանրապէս շատ քիչ կ'ունենան երբոր տարիքնին առնեն. «Կ'երևայ թէ, ըսաւ երիտասարդ իշխանը, յանհունս (infiniment) խելք ունեցած ըլլալու էք ձեր տղայութեան ատեն»:

27. ԹԻՒՐԷՆ.

Պ. Տը Թիւրէն չէր ուզեր բնաւ վաճառականներէն ապառիկ (à crédit) բան մ'առնել, « Չըլլայ թէ (de crainte), կ'ըսէր, մեծ մաս մը կորսնցընեն եթէ յանկարծ սպաննուէր »: Բոլոր իր տանը մէջ գործածած սպասաւորները հրաման առած էին իրենց հաշուեցոյցներն (mémoire) պատերազմի երթալէն առաջ ներկայացնելու և կանոնաւորապէս կը վճարուէին:

28. ԿԱՐՈՒՍ Ե.

Կարուս Ե կայսրը օր մը որսի ելլելով անտառին մէջ կորսուեցաւ, և տուն մը հասնելով ներս մտաւ հանգչելու համար: Հոն չորս մարդ կար որ քնանալ կը կեղծէին, անոնցմէ մէկն ելաւ և կայսեր մտնեալով ըսաւ անոր թէ երազեր էր որ ժամացոյցն առնէ պիտի և առաւ: Յետոյ ուրիշ մ'ելաւ և ըսաւ թէ երազեր էր որ անոր հագուստը լաւ պիտի յարմարէր իրեն և առաւ զայն: Երրորդը քսակն առաւ: Չորրորդը վերջապէս յառաջանալով կ'ըսէ անոր. « Կը յուսամ թէ չէք վշտանար եթէ վրանիդ խուզարկեմ (fouiller) ». և այս ընելով կայսեր վիզը ոսկի շղթայ մը տեսաւ որմէ կախուած էր սուլիչ մը: Բայց կայսրն անոր ըսաւ. « Ազնիւ քարեկամս, այս գոհարէս զիս զրկելէդ (priver) առաջ հարկ է որ անոր զօրութիւնը (vertu) քեզի սորվեցնեմ »: Աս ըսելով սուլեց. իր մարդիկը որ զինքը կը փնտռէին դէպի տունը վազեցին և ապշած մնացին նորին վեհափառութիւնը այդպիսի վիճակի մէջ տեսնելով. բայց կայսրը ինքզինքը վտանգէ գերծ (hors de danger) տեսնելով, ըսաւ. « Ահա ուզածնին երագող մարդիկներս. հիմայ երազելու կարգն իմս է (à mon tour) » և քանի մը վայրկեան մտածելէ ետքն ըսաւ. « Երազեցի որ չորսերնիդ կախուելու արժանի էք »: Որն որ ըսուելուն պէս կատարուեցաւ տանը առջև:

29. ԱՆՊԱՍԵ: (mal à propos) ՏԱՌԸ.

Թագաւոր մը քաղաք մը մտնելով կէս օրուընէ երկու ժամ ետքը, ծերակոյտը (le sénat) անոր երեսփոխաններ (députation) խրկեց իրեն բարի գալուստ բարեմաղթելու համար (souhaiter la bien venue): Խօսելիք մարդը այսպէս սկսաւ. « Մեծն Աղեքսանդր... Աղեքսանդր մեծ... » և խօսքը մոռցաւ (demeurer court). Թագաւորը որ շատ անօթի էր, ըսաւ. « Բարեկամս, մեծն Աղեքսանդր ճաշած էր. բայց ես դեռ ծոմ (à jeun) եմ »: Այս ըսելով դէպ ի քաղաքային ապարանքը (hôtel de ville) ճամբան շարունակեց՝ ուր իրեն շքեղ ընթրիք մը պատրաստած էին:

30. ՆԱԲԱՅԸ ԵՒ ՏԱՄԱՅԸ.

Օղին գեղեցկութիւնը զիս և քոյրս յանկոյց (suggérer l'idée de) կառքով շրջագայելու այս երեկոյին և աղաչելու ձեզ որ զմեզ պատուէք ձեր սիրուն (aimable) ընկերութեամբը: Այն ունիմք որ այս հաճոյքը պիտի չզլանաք մեզ, և պիտի ներէք (permettre) որ զձեզ առնելու գանք ժամը երկուքին կամ ամենէն ուշ (au plus tard) երկուքը քառորդ անցնելով:

31. ՊԱՏԱՌԱՅԸ.

Մեծաւ հաճութեամբ կ'ընդունիմ ձեր ազնիւ հրաւերը և յանճուսն շնորհապարտ (obligé) եմ ձեր առ իս ունեցած մտերմութեանը համար: Երկուքին զիս պատրաստ պիտի գտնէք եթէ յօժարիք (vouloir) bien զիս առնելու գալ: Այն ատեն պատիւ պիտի ունենամ բերանացի (de vive voix) ըսելու ինչ որ հիմայ ժամանակը չներէր՝ և մանաւանդ (surtout) որչափ ձեր անկեղծ (sincère) մտերմունքն ըլլալս:

32.

Սիրելի Պ. Պօղոս

Ներկայիս (par la présente) ձեզ կը ծանուցանեմ որ այս իրիկուն՝ ձեզի խոստացածիս համեմատ՝ պիտի չկարենամ հետերնիդ թատրոն երթալու հաճոյքն ունենալ. վասն զի ստամոքսս և գլուխս կը ցաւին:

Երեկ ընթրիքի մը գտնուեցայ՝ և գիտէք ընդհանրապէս ինչէր կը պատահին այս օրինակ պարագայից մէջ: Զգիտեմ ի՞նչ: Ընելիքս ձանձրոյթս փարատելու (se distraire) համար, կ'աղաչեմ ինծի աղօր կարդալու բան մը խրկեցէք և գործերնիդ թոյլ տուածին պէս զիս տեսնելու եկէք:

Զեր անձնուէր բարեկամը.

33.

Կը բարեհաճիք արդեօք, Պարոն, ներկայ տոմսակս բերողին (porteur) ձեռամբ յետս յղել (restituer) ինծի՝ վեց ամիս առաջ ձեզի փոխ տուած անգղիերէն գիրքս: Անիկա իմ մէկ բարեկամիս է որ հարիւր անգամէն աւելի ինծմէ խնդրեց զայն: Եթէ գիրքը իմ ըլլար՝ յօժարակամ (volontiers) կը պարգևէի ձեզ զայն:

34.

Երեկ խոստացած էիք ինծի այսօր երեքին-գիս տեսնել, բայց չըրիք: Գիտէք արդեօք որ ձեզի դէմ շատ զայրացած եմ, քանզի անհամբեր կը սպասէի ձեզի վերջին աստիճանի կարևոր լուրեր հաղորդելու (de la plus haute importance) համար: Շուտ եկէք անմեղադիր ըլլալու (se justifier) համար, գուցէ ձեզի ներեմ:

35.

Մեծաւ շնորհակալեօք ներփակեալ (ci inclus) կը խըրկեմ ձեզ ինձ փոխ շնորհած անգղիերէն գրքերնիդ: Շատ

հաճութեամբ կարդացի զայն և այնչափ ախորժեցայ որ հետեալ հատորներն ալ կարդալ կը բաղձամ: Ներելի՞ է արդեօք ինձ խնդրել զանոնք: Իրաւ է համարձակութիւնս շատ կ'ըլլայ, բայց ձեր արհուրթիւնն ալ աւելի մեծ է և անոր է որ ես կը դիմեմ:

36.

Սիրեցեալ բարեկամ

Պատիւ ունիմ ներփակեալ խրկել ձեզ տուի մը չամիչ (raisin sec): Եթէ համեղ գտնէք զանոնք՝ ուրիշներ ալ կան ձեզի համար (à votre disposition): Ներեցէք այսչափ ընդ երկար ձեզ չգրելուս, այգեկուծք (les vendanges) ինձ արգելք եղան: Այսուհետեւ պիտի ջանամ անհոգութեանս դարման տանելու և աւելի յաճախ պիտի ըսեմ ձեզ թէ բոլորով սրտիւ ձեր անկեղծ բարեկամն եմ:

37.

Ընդունեցայ խաղողայ տուիքը զոր յօժարեցաք պարգևել ինձ, և բոլորով սրտիւ շնորհակալ եմ ձեզ: Մէկ քանի բարեկամաց հետ կերայ զանոնք, վրայովդ շատ աղէկ բաներ ըսելով. բարեկամդ շատ ազնիւ մարդ մ'ըլլալու է, ըսաւ անոնցմէ մին, որովհետեւ այսպիսի աղէկ խաղողներ ունի: Մնամ և այլն:

38.

Ամենասիրեցեալ բարեկամդ իմ

Քիչ ատեն կայ որ ընդունեցայ նամակդ որով իմացայ շատ ցաւով՝ որ չորեքօրեայ (fièvre quarte) ջերմն ունիս. պէտք է որ մտածածս անկեղծաբար ըսեմ ձեզ: Կը յուսամ որ գէշ մտքի չես տանիր (prendre en mauvaise part). Քու ասրելու կերպդ ամենևին աղէկ չէ (ne vaut rien), միշտ շատ գինի խմած ես և բնաւ ոչ ջուր: Քեզի յաճախ ըսած եմ որ այս բանս առողջութեան փաստակար է, և թէ նուազ գինի և աւելի ջուր խմելու էիր, բայց դու բնաւ ուզած չես ինծի մտիկ ընել: Հիմա բժիշկդ քեզի պիտի ըսէ զայն և պիտի

ստիպուիս անոր մտիկ ընելու թէ որ տենդէն պրծիլ կ'ուզես: Առ այժմ համբերութեամբ քաշէ ցաւդ, բժիշկիդ պատուիրածը (ordonnance) ճշդիւ կատարէ և քիչ ատենէն կը բժշկուիս: Աս կը բաղձայ սրտի մտօք քու և այլն:

1.

« Je te donnerai une orange, si tu sais dire où est Dieu », dit un jour un maître à son élève qui n'avait que huit ans. « Et moi je vous en donnerai deux, si vous me dites où il n'est pas », répondit l'enfant.

ՀԱՐՅՄՈՒՆԳ¹

Qu'est ce qu'un maître dit un jour à son élève? A quelle condition? Quel âge avait l'élève? Est-ce que l'élève repondit à son maître? Qu'est ce que l'élève répondit à son maître? Combien voulait-il donner d'oranges à son maître, et le maître combien en voulait-il donner à son élève? Et si l'on vous demandait, où est Dieu?, que répondriez-vous?

2.

Une mère avait deux enfants qu'elle chérissait également. Un jour l'aîné lui dit: « Maman, vous m'aimez beaucoup, je le sais, mais vous ne pouvez pas m'aimer autant que je vous aime. — Pourquoi penses-tu cela? lui demanda sa mère. — C'est que, continua le fils, vous avez deux enfants, et moi je n'ai qu'une mère ».

1 Մէկ ըանի մանրավէպներու առջև այս հարցումները զբնքը ի դերութիւն գասատուաց որ այս տեսակ հրահանգներով վարժեցընեն զաղայս խօսակցութեան և խորհրդածութեան:

ՀԱՐՅՄՈՒՆԳ

Combien une mère avait-elle d'enfants? Est-ce que la mère aimait beaucoup ses enfants? Lequel des deux aimait-elle davantage? Que dit un jour l'un des ses enfants à sa mère? Lequel des deux enfants dit cela à sa mère? Et que répondit la mère? Quelle est la réponse que l'enfant fit à sa mère? Que pensez-vous, enfants, cette réponse est-elle bien?

3.

Un enfant dînait à une petite table, demanda à son père pourquoi on ne lui permettait pas de se placer à la grande table; le père lui répondit en riant: « Quand tu auras des moustaches, tu te placeras avec les grandes personnes ». Quelques instants après un chat vint tourner autour de sa chaise; l'enfant le repoussa et lui dit: « Va-t-en à la grande table, car ici nous n'avons pas de moustaches ».

ՀԱՐՅՄՈՒՆԳ

Qui est-ce qui dînait à une petite table? Est-ce que l'enfant dînait à la même table que son père? A quelle table dînait son père? L'enfant était-il content de dîner à la petite table? Comment savez-vous qu'il n'était pas content? Que demanda l'enfant à son père? Le père se fâcha-t-il à cette demande? Comment savez-vous qu'il ne se fâcha pas? Que répond le père? Que signifiaient ces paroles du père? Est-ce que les enfants peuvent avoir des moustaches? Quelles sont les personnes qui peuvent avoir des moustaches? Qu'arriva-t-il quelques instants après? L'enfant plaça-t-il le chat avec lui à table? Que dit-il au chat? Pourquoi dit-il cela au chat? Que pensez-vous, mes enfants, de cette idée, n'est-elle pas bien drôle?

4.

On dit un jour à un enfant : Dans un endroit il y avait dix moineaux ; un chasseur, d'un coup de fusil, tue quatre moineaux ; combien en est-il resté ? L'enfant répondit : Quatre moineaux, car les autres se sont envolés ».

ΣΥΡΒΥΝΕΤΕ

Qu'est-ce qu'il y avait dans un endroit ? Combien y avait-il de moineaux ? Qui est-ce qui est venu dans le même endroit ? Qu'est-ce que le chasseur avait en mains ? Combien en tua-t-il ? Qu'est-ce que l'on demanda à l'enfant ? Si de dix on ôte quatre, combien reste-t-il ? Pourquoi l'enfant ne répondit-il pas qu'il était resté six moineaux ?

5.

Un enfant avait trouvé un nid avec de petits oiseaux. Il en était si joyeux qu'il sentait de plaisir. Il courut chez sa mère et lui montra ce qu'il avait trouvé. « Que veux-tu faire de ces oiseaux ? » demanda cette dernière. « Oh je veux les garder et les élever. — Est-ce que tu crois donc que ces oiseaux n'ont pas de mère ? Que dirais-tu si quelqu'un venait aussi te ravir à ta mère ? » L'enfant resta quelques instants tout pensif, pour toute réponse ; il courut remettre le nid à l'endroit où il l'avait pris.

ΣΥΡΒΥΝΕΤΕ

Qu'est-ce qu'un enfant avait trouvé ? Qu'est-ce qu'il y avait dans le nid ? L'enfant était-il content ? Que fit l'enfant quand il eut trouvé le nid ? A qui le

montra-t-il ? Que répondit l'enfant ? Qu'est-ce que la mère ajouta à sa première demande ? Est-ce que l'enfant voulut garder le nid après que la mère lui eût dit cela ? L'enfant répondit-il quelque chose à sa mère ? Que fit-il au lieu de répondre ? Où porta-t-il le nid ? Que croyez-vous, mes amis, ce garçon fit-il bien de reporter le nid ? Pourquoi croyez-vous qu'il fit bien ?

6.

Un homme aimait beaucoup le vin, mais il lui trouvait deux mauvaises qualités. « Mettez-y de l'eau, disait-il, vous le gâtez ; n'y en mettez pas, il vous gâte ».

7.

Des amis de Diogène lui demandaient à quelle heure on devait souper. C'est selon, dit ce philosophe ; celui qui est riche dîne et soupe quand il veut, et celui qui est pauvre, quand il peut ».

8.

Un borgne rencontra de bonne heure un bossu qu'il connaissait et lui dit : « Pierre, vous êtes chargé de bonne heure aujourd'hui. — Il est vrai que c'est de bonne heure pour vous, lui répondit le bossu, car vous n'avez encore qu'une fenêtre ouverte ».

9.

Un peintre avait fait un tableau qui représentait un garçon tenant une corbeille avec des fruits. Quelqu'un pour vanter ce tableau disait que les fruits paraissaient si naturels que les oiseaux venaient les bêqueter. « Il paraît, dit un paysan qui l'écoutait, que le garçon n'é-

tait pas bien peint, puisque les oiseaux n'en avaient pas peur».

10.

Molière, revenant de la campagne, fit l'aumône à un pauvre, qui un instant après, fit arrêter la voiture. «Monsieur, monsieur, cria-t-il à Molière, vous n'avez assurément pas voulu me donner une pièce d'or; tenez, reprenez-là. — Il est vrai, répondit Molière, que je n'avais l'intention de vous donner une pièce d'or, mais comme elle se trouve en si bonnes mains, elle peut y rester».

11.

Un bavard arrêta un jour Aristote et commença à lui raconter un grand nombre d'aventures insipides, en disant à chaque instant: «N'est-ce pas que cela est très étonnant? — Ce que je trouve très étonnant c'est de voir un homme sensé qui peut se servir de ses jambes et qui reste tranquillement à écouter les contes que vous lui faites».

12.

Le célèbre poète Ibicus, en traversant une forêt, fut tué par des voleurs. Au moment de sa mort il aperçut des grues qui volaient au-dessus de sa tête, et il les prit à témoins de ce crime. Quelque temps après, un des voleurs, se trouvant sur une place publique et voyant passer des grues, dit à son camarade: Voici donc les témoins de la mort d'Ibicus qui passent». Ces paroles furent entendues, et l'on saisit les deux voleurs, qui avouèrent leur crime et furent punis.

13.

Un acteur nommé Dominique, avait l'honneur de voir souper le roi de France Louis XIV. Comme il regardait avec une grande attention des perdrix placées sur la table, le roi le remarqua et dit aussitôt: «Qu'on donne ce plat à Dominique. — Comment, Sire? reprit ce dernier, et les perdrix avec? Louis XIV, devinant son intention, s'écria: «Oui les perdrix avec». Par ce bon mot l'acteur se trouva possesseur d'un superbe plat d'or.

14.

Balzac, ayant besoin d'argent, envoya à Voiture un billet dans lequel il le pria de lui prêter quatre cents écus. Ce dernier compta la somme à la personne qui était chargée du billet et ajouta au bas de ce dernier: «Je reconnais devoir à Monsieur Balzac la somme de huit cents écus, pour l'honneur qu'il m'a fait de m'en emprunter quatre cents».

15.

Quelqu'un se trouvant dans une société, rassemblait dans son chapeau de l'argent pour une pauvre famille. Un avare, qui se trouvait dans la même société, avait déjà mis une petite pièce d'argent, lorsque la personne qui faisait la quête vint lui présenter le chapeau une seconde fois. «Mais j'ai déjà donné», lui dit l'avare. «Je vous crois, mais je ne l'ai pas vu», reprit l'autre. «Et moi, dit une personne qui se trouvait à côté de l'avare, je l'ai vu et je ne le crois pas».

ԲԱՌԱԶՆՆՈՒԹԻՒՆ

Գ Ա Ղ Ղ Ի Ա Ր Է Ն Լ Ե Զ Ո Ւ Ի

Ն Ա Խ Ա Գ Ի Տ Ե Լ Ի Փ

1. Պատասխան. Իւրաքանչիւր բառ գաղափարի մ'անունն ըլլալով՝ որչափ բառ սովորինք նոյնչափ գաղափար ստացած կ'ըլլանք. և այս բառերը որչափ աւելի յստակ և որոշ կերպով ըմբռնենք՝ այն առարկայից գաղափարն ալ նոյնչափ պայծառ կը տոգորուի մեր մտաց մէջ:

2. Պ. Ուրիշ նկատմամբ՝ լեզու մը գիտնալ ոչ այլ ինչ է բայց եթէ նոյն լեզուին բառերն և զանոնք շարայարելու արուեստը ճանչել: Ըստ այսմ՝ բառագիտութիւնը քերականական ուսմանց անհրաժեշտ լրումն է: Որչափ հարուստ ըլլայ լեզու մը, սակաւաթիւ արմատներէ ածանցած են իւր ամէն բառերը, և այս արմատներն ընդհանրապէս նախնական և կարևորագոյն գաղափարաց ներկայացուցիչներն են: Այս սկզբնական պարզ արմատներն անբաւական ըլլալով բացատրելու հետզհետէ զարգացող մտաց աւելի նուրբ կամ վերացեալ իմաստներն՝ հարկ տեսնուած է զանոնք զանազան սկզբնատառով կամ վերջատառերով փոփոխել կամ բաղադրել՝ մեր նորանոր գաղափարներն աւելի ճշդիւ պատկերելու համար:

1. Հարց. Ի՞նչ են բառերը և ի՞նչ օգուտ ունի ասոնց ուսումը:

2. Հ. Լեզու մը գիտնալը ի՞նչ է, լեզուի մը բառերը ինչո՞վ բաղկացած են:

3. Պ. Անունք օրինակի համար mont բառը որ յեռ կը նշանակէ՝ որով և բարձրութիւն մը՝ և տեսնենք թէ հետզհետէ ինչ նորանոր բառեր կազմուած են այս արմատով:

Mont	Mont, montueux, montagne, montagneux, monticule.
Mont, er, ant, é	Monter, monteur, montage, montoir, montant.
A mont	A mont.
Dé mont er, ant, é	Démonteur, démontage.
Sur mont er, ant, é	Surmontable, insurmontable.
Pro mont	Promontoire.
Tra mont	Tramontaine.
Ultra mont	Ultramontain, ultramontanisme.
Monc	Monceau.
A mon celer, ant, é	Amoncélement.

նոյնպէս և յատուկ անուններ ալ զոր օրինակ. Beaumont, Piémont, Chaumont, Mont Blanc.

4. Պ. Նախընթաց ցուցակը ուշիւ քննելով կը տեսնենք որ Mont արմատին վրայ eux, agne, agneux, և այլն յետագիրները՝ և a, de, ré, sur, և այլն յառաջգիրները աւելցնելով նորանոր նշանակութիւններ ունեցող բառեր ծագեցան՝ որոց ամենուն մէջ սակայն հասարակաց իմաստ մը կայ վեր, բարձր, լեռ մտօք: Անունք քիչ մը ի նկատի յառաջգիրներուն բերած իմաստի փոփոխութիւնները. Monter կրկ կը նշանակէ, երբ re յառաջգիրը աւելցնենք կ'ըլլայ remonter: Remonter une montagne որ մեր հայերէն վերին նշանակութիւնը ունի և գործողութեան մը կրկնութիւնը կը ցուցնէ այսինքն կրկին ակզա՛ւ՛ կրկի և երբեմն բառին զօրութիւն կու տայ, ինչպէս remercier, reposer, և այլն: Հիմա անունք dé մասնիկը և mont ին վրայ աւելցնենք, կ'ըլլայ démont որ er վերջաւորութեամբ կ'ըլլայ

- 3. Հ. Mont բառը ինձ բացատրէ իւր ընտանիքովը:
- 4. Հ. Նախընթաց ցուցակը քննելով ի՞նչ կը հետեցնես:

démonter. ինչ. monter un fusil, démonter un fusil: Առաջինը կը նշանակէ հրացանին պէտք եղած կտորները դնել գործածելու համար, իսկ երկրորդը ընդ հակառակն կը նշանակէ հրացանին իրարու ազուցեալ կտորուանքը իրարմէ անջատել. (dé մասնիկը գործոյ մը հակառակը կը ցուցնէ. ինչ. lier կապել, délier քակել, boucher խցել, déboucher խիցը հանել): Monter ին վրայ աւելցնենք sur, կ'ըլլայ surmonter. ինչ. surmonter un obstacle դժուարութեան մը վրայ ելլել (յաղթել): Անենք Mont արմատին մէկ քանի յետագիրները: Mont բառը կը նշանակէ դաշտին վրայ եղած բարձրութիւն մը, իսկ montée ելք դէպ ի վեր, montagne լեռ, monticule լեռնակ և monceau կոյտ կամ դէզ. un monceau de pierres, de blé, և այլն. ինչպէս կը տեսնենք՝ այս ամէն բարդութեանց մէջ հարթ գետնէ վեր բարձրութեան մը գաղափարը միշտ կը գտնուի:

5. Պ. Բառի մը ամբողջ ընտանիքը ներկայացընելու համար՝ նախ արմատը, վերջը յետագիրներով եղած բառերը, յետոյ անոնց բաղադրեալները և վերջապէս յառաջգիրներով շինուածները շարելու է:

6. Պ. Ասկից կրնամք մակաբերել թէ բառերն ալ՝ իրենց ներկայացուցած գաղափարներուն նման տեսակ տեսակ յեզգափոխութեանց ենթակայ են. սովորութիւնը անոնց մեծ օրէնսգիրն է:

7. Պ. Գաղղիերէն լեզուին գալով՝ որ այսօր հարիւր հազարէն աւելի բառ ունի՝ հազիւ երկու հազար արմատէ կը բաղկանայ. և այս արմատականք՝ ինչպէս ըսինք՝ ընդհանրապէս ամենէն ծանօթ և գործածական բառերն են: Ուրեմն կը բաւէ այս բառերը ճանչել իրենց կազմակերպութեան օրինօք և հանդերձ այն թարմատարներով որ գիրենք կ'եղաւ:

5. Հ. Բառի մը ամբողջ ընտանիքը ի՞նչպէս կը ներկայացուի:

6. Հ. Ասկից ի՞նչ կրնաս մակաբերել:

7. Հ. Գաղղիերէն լեզուն սրջափ բառ ունի այսօր և սրջափ արմատ:

նակաւորեն՝ բառից բնիկ նշանակութեան խելամուտ ըլլալու համար՝:

8. Վերի օրինակներէն տեսանք որ արմատը ըստ ինքեան նշանակութիւն չունեցող կամ գայն կորուսած բառ մ'է. իսկ արմատական կը կոչուի նշանակութիւն մը ստանալու համար արմատին առած ամենէն պարզ ձևն. ինչպէս di արմատը աննշան բառ մ'է ֆրանսերէնի մէջ, անոր ամենէն տարրական ձևն է Dieu, և այս է այն բառին արմատականը: Di արմատին զանազան ձևերէն ծագող բառերն են.

Di	Dieu, adieu.
Div	Divin, divinité, divinement.
Div, in, iser	Divinisation.
Dé	Déité, déesse, déisme, déiste.
Dev	Devin, devineur, devination, devinatoire.

9. Պ. Բառի մը արմատը կամ արմատականը գտնելու՝ այսինքն այն բառը իւր պարզ և բնիկ ձևին վերածելու համար պէտք է նախ յառաջդիրները՝ դետոյ յետադիրները մի առ մի յապաւել: Անուամբ insurmontable բառը. յապաւենք in և sur յառաջդիրները, կը մնայ montable, յետոյ able յետադիրը վերցնենք՝ կը մնայ mont որ այն բառին արմատականն է:

Արմատներուն և արմատականներուն վրայ ընդհանուր ակնարկ մը նետելէն վերջը՝ տեսնենք հիմալ թէ արդի ֆրանսերէնը ինչ տարբօք կազմուած է, որ ըստ այնմ կարենանք բառերուն կազմութեան և ածանցման զամազիւտ ըլլալ:

8. Հ. Արմատականը ի՞նչ է և արմատը ի՞նչ:

9. Հ. Բառի մը արմատը կամ արմատականը գտնելու համար ի՞նչ պէտք է ընել:

1 Բնիկ կ'ըսենք, վասն զի հոս մենք՝ ըստ ինքեան բառին ունեցած նշանակութիւնը միայն կրնամք նշանակել, մինչդեռ այն բառը կրնայ ժամանակաւ տեսակ տեսակ առումներ ստացած ըլլալ:

Կ Ա Ջ Մ Ո Ւ Թ Ի Ի Ն

Գ Ա Ղ Ղ Ի Ե Ր Է Ն Լ Ե Ջ Ո Ւ Ի

10. Գաղղիերէն լեզուն զանազան օտարասեռ տարրերէ կազմուած է: Նախ կեղտաց կամ փրանկաց լեզուէն մնացած սակաւաթիւ բառերով որ առաջ երկրին բնիկ լեզուն էր. գոր օրինակ.

Գաղղ.	Կեղտ.
Alouette	Alaüda.
Cerise	Cervisia, և այլն:

Երկրորդ՝ որ և զլիւար աղբիւրն է՝ լատին լեզուէն, որ ոչ միայն գաղղիերէնին տուած է իւր գործածած բառերուն ամենէն շատը՝ այլ նաև անոր ներքին կազմութիւնը և քերականական կանոնաց շատերը: Սակայն դիտելու է որ գաղղիերէնը աղաւաղեալ լատիներէն մը չէ, այլ ստորին լատինականութեան շարունակութիւնը. ինչպէս.

Մարտը լատ.	Մտ. լատ.	Գաղղ.
Pugna, ճակատամարտ.	Batalia.	Bataille.
Iter, ուղի.	Via.	Voyage.
Verti, շրջել.	Tornare.	Tourner.
Félicis, կատու.	Catus.	Chat.

11. Պ. Ժողովրդական լեզուէն դուրս գիտնոց առած բա.

10. Հ. Գաղղիերէն լեզուն ի՞նչպէս կազմուած է:

11. Հ. Ժողովուրդը որ լատիներէնը առած է և գիտնապանք որ լատինը:

ները մաքուր լատինէ են, ինչպէս վերոյգրեալ բառերէն կազմուած են expugnable, itinéraire, vertige, félin.

Երրորդ յունարէնէ. յորմէ գաղղիերէն լեզուն ուղղակի առած չէ, այլ լատիներէնի միջոցաւ: Ասոնցմէ դուրս են գիտնոց առած բառերը, ինչպէս.

Acéphale անգլուխ (a հայ. ան, céphale գլուխ)
Antéchrist հակաքրիստոս (ante հակ, Christ Քրիստոս):

12. Պ. Գաղղիերէն լեզուին հիմնական աղբիւրները այս երեքն են, բայց ասոնցմէ զատ հետզհետէ զանազան ազգաց հետ հաստատած յարաբերութեանցը պատճառաւ զանազան աղբիւրներէ բառեր փոխ առնլով իւրացուցած է:

Սպանիոյ և իտալիոյ արքունեաց հետ յարաբերութիւնները շատ մը բառեր մուծած են այս երկու ազգերէն գաղղիերէնի մէջ, զոր օրինակ.

Իտ.	Գաղղ.
Parapetto	Parapet.
Squadra.	Escadre.
Fantaccino.	Fantassin.
Սպ.	Գաղղ.
Guitarra.	Guitarre.
Camarada.	Camarade.
Criollo.	Créole.

13. Պ. Գերմանիոյ հետ երկարատև պատերազմները և Անգղիոյ հետ առևտրական յարաբերութիւնք այս երկու լեզուներէ բազմաթիւ փոխատրութեանց պատճառ եղած են. ինչպէս.

Անգղ.	Գաղղ.
Groom.	Groom.
Tender.	Tender.
Wagon.	Wagon.

12. Հ. Այս լեզուներէն զատ ուրիշ ո՞ր ազգերէն առած է:
13. Հ. Գերմանիայէ և Անգղիայէ ի՞նչ ազդեցութիւն կը

րած է:

Գեր.	Գաղղ.
Drollig.	Drôle.
Hohn.	Hanneton.

Վերջապէս արևելից և նոր աշխարհի հետ հաղորդակցութիւնք Գաղղիացոց լեզուն ճոխացուցած են ոչ սակաւ բառերով որ այն երկիրներուն սեփական առարկաներ բացատրելու կը ծառայեն, զոր օրինակ. Sopha, kiosque, narghilé, jasmin, nabab, salep, nankin, jaguar, և այլն:

Ասոնք են ահա գաղղիերէն լեզուին հարստութեան զանազան աղբիւրները:

14. Պ. Բառից կազմութեան մէջ դիտելու է որ թարմատարներէն ոմանք յաճախ գործածութեամբ գաղղիացած կը համարուին և ոմանք իրենց օտար ձևը պահած են:

Ստուգաբանութեան ընդհանուր օրէնքները և տառադարձութիւնները՝ ըստ որոց օտար լեզուի բառերը կը գաղղիանան, և մանաւանդ լատին բառերն առ այժմ մէկդի թողլով՝ տեսնենք զլիսաւոր բարդութիւններն ու ծանցմունքը:

ԲԱՐԳՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ԱԾԱՆՅՄՈՒՆՔ

15. Պ. Բառից կազմութեան մէջ երկու գիտելիք կայ. Ա. Բարդութիւն՝ այսինքն երկու զատ զատ նշանակութիւն ունեցող բառից իրարու յարելով նոր նշանակութիւն մը ստանալը, ինչ. bec կտուց, figue թուզ՝ յորոց կազմուած է bec-figue թզկերակ բարդ բառը. arc աղեղն, en ի, ciel երկինք, որ իրարու զօգելով կը կազմեն arc-en-ciel ծիածան բարդ բառը:

14. Հ. Բառից կազմութեան մէջ դիտողութեան արժանի ի՞նչ բան կայ:

15. Հ. Բառից կազմութեան մէջ քանի՞ գիտելիք կայ:

Բ. Ածացմունք՝ այսինքն բառի մը սկիզբն կամ ծայրն՝ առանձինն իւր նշանակութիւնը կորուսած մասնկան մը յաւելմամբ՝ կազմաւորեալ բառերը, զոր օրինակ mont արմատէն կը շինենք mont-ueux լեռնոտ, mont-agne լեռ, mont-ée զառիվեր, mont-er ելլել, mont-agnard լեռնցի, démont-er իջեցնել, և այլն: Այս կրկնատեսակ՝ բառակազմութեանց երկրորդը ամենէն ընդարձակ և կարևորն է:

Ա. ԲԱՐԳՈՒԹԻՒՆ ԱՆՈՒԱՆՅ

ԵՐԿՈՒ ԱՆՈՒՆԷ

16. Պ. Անունները կրնան բարդուիլ կամ երկու անունէ, ինչպէս. Chef-lieu (chef գլուխ, lieu տեղ) մայրաքաղաք. Chien-loup (chien շուն, loup գայլ) շնագայլ. Chef-d'œuvre (գլուխ գործոց) հրաշակերտ. Appui-main (appui յանարան, main ձեռք) յենարան ձեռին նկարչի. Hôtel-Dieu (hôtel իջևան, Dieu Աստուած) գլխաւոր հիւանդանոց:

ԱՆՈՒՆԷ ԵՒ ԱՅԿԱՆԷ ՄԸ

17. Պ. Անունները կրնան բարդուիլ՝ նաև անունէ և ածականէ մը, ինչ. Terre-plein (terre երկիր, plein լեցուն) որմաբլուր. Cheval-léger (chevaucheur հեծեալ, léger թեթեւ) հեծելազօր թեթեւածի. Grand'-mère (grand մեծ, mère մայր) հանի. Grand'-messe (grand մեծ, messe պատարագ) ձայնաւոր պատարագ:

16. Հ. Երկու անունէ բարդութեան մէկ քանի օրինակ տուր:

17. Հ. Անունէ և ածականէ մը բարդուածի մէկ քանի օրինակ տուր:

ԱՅԿԱՆԷ ԵՒ ԱՆՈՒՆԷ ՄԸ

18. Պ. Գարձեալ անունները կը բարդուին ածականէ և անունէ մը, ինչ. Aub-épine (alba սպիտակ, spina փուշ) ¹. Bon-heur (բարի գուշակութիւն) երջանկութիւն. Chauve-souris (լերկ մուկն) չղջիկ. Mi-di (médius կէս, dies օր) կէսօր. Mi-nuit (mi կէս, nuit գիշեր) կէս գիշեր. Vif-argent (կենդանի արծաթ) սնդիկ:

ԱՆՈՒՆԷ ԵՒ ԲԱՅԷ ՄԸ

19. Պ. Գարձեալ անունները կը բարդուին անունէ մը և բայէ մը ինչպէս. Main-tenir (ձեռք բռնել) պահպանել. Col-porter (վիզ տանիլ) ապրանքները ասդին անդին պըտըտցնել. Sau-poudrer (աղ ցանել) աղել. Ver-moulu (որդ, մաշած) ցեցակեր. Li-cou (կապ, վիզ) վզկախ. Fainéant (կ'ընէ ոչինչ) դատարկապարտ:

Բ. ԲԱՐԳՈՒԹԻՒՆ ԱՅԿԱՆԷՍ

ԵՐԿՈՒ ԱՅԿԱՆԷ

20. Պ. Ածականք կը բարդուին երկու ածականէ ինչպէս. Clair-voyant (յտակ տեսող). Mort-né (մեռեալ ծնած).

18. Հ. Ածականէ և անունէ մը բարդուածի մէկ քանի օրինակ տուր:

19. Հ. Անունէ մը և բայէ մը բարդուածի մէկ քանի օրինակ տուր:

20. Հ. Երկու ածականէ բարդուածի մէկ քանի օրինակ տուր:

¹ Հոս դիտել կու տամք ուսանողաց որ լատին բառից l գերբ u ի փոխուած է, ինչ. alter, autre (կայ նաև գաղղիերէն alterner, altérer). իսկ բառից առջև se ըի, ինչ. լատիներէն sponsus գաղղիերէն époux, լատիներէն spinula գաղղիերէն épingle, և այլն:

Nouveau-né (նորածին). Aigre-doux (թթուանուշ) թըթուաշ. Clair-obscur (լոյս մութ) մթնշաղ:

ԱՆՍԿԱՆԷ ԵՒ ԲԱՅԷ ՄԸ

21. Պ. Ածականները կը բարդուին դարձեալ ածականէ և բայէ մը. ինչ. լատիներէն ficare բայը՝ գաղղիերէն fier ի փոխուելով (հայ. ուցանել, գործել) շատ մը բառից բարդութեանց ծառայած է. purifier (մաքրագործել), pacifier (խաղաղացնել), և այլն:

Գ. ԲԱՐԳՈՒԹԻՒՆ ԲԱՅԻՅ

ԵՐԿՈՒ ԲԱՅԷ ԵՒ ԲԱՅԱՐՄԱՏԷ

22. Պ. Բայերը կը կազմուին երկու բայերէ կամ արմատներէ ինչպէս. Chauff-fer (Cal տաք և ficare ցընել) տաքըցնել. Liquefier (հեղանիւթել), Stupéfier (ապչեցնել):

Դ. ԱՅԼ ԵՒ ԱՅԼ ԲԱՐԳՈՒԹԻՒՆՔ

23. Պ. Vau-rien (vaut կ'արժէ, rien ոչինչ) անպիտան. Couvre-chef (կը ծածկէ գլուխ) գլխարկ. Va-et-vient. կ'երթայ կու գայ) երթեկ. Tourne-sol (արևադարձ ծաղիկ, Bé-gueule (bé բաց, gueule կոկորդ), Bouche-béante (բեռանաբաց):

21. Հ. Ածականէ և բայէ մը բարդուածի մէկ քանի օրինակ տուր:

22. Հ. Երկու բայէ և բայարմատէ բարդուածի մէկ քանի օրինակ տուր.

23. Հ. Այլ և այլ բարդութեանց մէկ քանի օրինակ տուր:

Յ Ա. Ա. Ա. Ա. Գ. Ի. Բ. Գ

24. Պ. Գաղղիերէն բառից սկիզբը դրուած յառաջդիրենբուրու ամենն ալ լատիներէնէ եկած են: Ասոնց մէջ գտնուած յունարէններն ալ լատիներէնի միջոցաւ մուտ գտած են. բացառութիւն կը կազմեն գիտնականաց նորամոյժ յունարէններն, ինչ. hyper, ana, և այլն. որոնք բուն լեզուէն դուրս կը համարուին: Գլխաւոր յառաջդիրք ասոնք են. A, ab, ac, ad, ante, anti, circum, circon, circu, é կամ ex, ef, en, em, entre, extra, for, four, ré, rétro, suc, sub, sug, sup, sous, sou, super, sur, sus, trans, tra, ultra, outre.

25. Պ. Ո՛չ. բայց տարակոյտ չկայ որ ժողովրդական յեղաշրջութիւնը միշտ աւելի համաձայն են լեզուին ոգւոյն. իսկ գիտնականաց փոփոխութիւնը աւելի խորթ և օտարուտի, այսինքն լեզուին ոգւոյն անյարմար, վասն զի ոչ թէ բառին շեշտին ուշ դրած են՝ որ բառին ոգին է, այլ անոր ուղղագրութեան¹:

26. Պ. 1. — Լատին ab. և յոյն apo կը ցուցնեն բաժանումն, հեռաւորութիւն, մերժումն (հայ. բաց, հեռի, տար), ինչ. Ab-latif բացառական, ab-ject բացընկեցիկ, ab-us

24. Հ. Գաղղիերէն բառից սկիզբը դրուած յառաջդիրները ո՛ւսկից եկած են և կրնա՞ս ըսել ինձ.

25. Հ. Մի և նոյն լատին մասնիկը ժողովուրդը և գիտնականները մի՞ և նոյն կերպով գաղղիացուցած են:

26. Հ. Լատին ab և յոյն apo ի՞նչ կը ցուցնեն:

1 Լատին լեզուէ ի ֆրանսերէն փոխուած բառից ամէնն ալ որոշ կանոններու միջոցաւ եղած են: Այս կանոններն ըստ մեծի մասին բացատրած ենք մեր «Գաղղիերէն գերականութեան մէջ» գորքի մօտոյ պիտի հրատարակեմք:

յոսի գործածութիւն, զեղծումն, abs-tenir ի բաց կալ, հրաժարիլ, abs-olu բացարձակ, abs-traire վերացուցանել մտօք, abs-ent բացակայ, apo-gée հեռակէտ:

27. Պ. 2. — Լատին a, ad կը ցուցընեն մերձեցումն, միտումն, և այլն. (հայ. առ, յար, ընդ, մակ), ինչ. ad-joindre յարել, ad-mettre ընդունիլ, ad-apter յարմարել, a-border մերձեցալ յեզր, a-méliorer բարւոքել, a-cheminer ճամբայ դնել, a-mener տանիլ: Երբեմն կը ծառայէ բայ շինելու գոյականով մը: Եթէ այս յառաջգրին յաջորդող ա նունը e, f, g, l, n, p, r, s, t գրերուն մէկովը սկսի՝ d նախ գիրը ընդհանրապէս այս գրերէն մէկուն կը փոխուի, ինչ. ac-compagner ընկերանալ, af-fluer հոսել դէպ ի . . , ag-régé յօղուածոյ, ag-graver առաւելուլ, al-lier դաշնակցիլ, annexer յաւելուլ, ap-poser առադրել, ar-rhes առհաւատ չեայ, as-sister յառաջիկայ լինել, at-tacher յարել: Այս a նախադրութիւնը շփոթելու չէ յունարէնին հետ գոր քիչ մը վերջը պիտի տեսնենք:

28. Պ. 3. — Լատին anté, anti կը ցուցընեն առջնութիւն (հայ. նախ, յառաջ), ինչ. anti-diluvien ջրհեղեղէն առաջ, ante-rieur նախորդ, anti-dater թուականէն առաջ թուական մը դնել, anté-cédent նախընթաց: Այս նախադրութիւնը չփոթելու չէ յունարէնին հետ գոր քիչ մը վերջը պիտի տեսնենք:

29. Պ. 4. — Circum, circa, circon լատին և péri, amphi յոյն կը նշանակեն շուրջ, ինչ. circon-férence շրջաբերութիւն, circon-locution շրջաբանութիւն, circon-voisin շրջակայ, circu-lation շրջան, péri-mètre շրջանակ, péri-sciens շրջատուերք, péri-phrase շրջաբանութիւն: Amphi (հայ. կրկնակ, շուրջ) ինչ. amphi-bie կրկնակենցաղ, amphi-sciens երկատուերք, amphi-bologie երկբանութիւն, amphi-maere երկերկայն:

27. Հ. Լատին a, ad ի՞նչ կը ցուցընեն:

28. Հ. Լատին anté, anti ի՞նչ կը ցուցընեն:

29. Հ. Circum, circa, circon լատին և péri, amphi յոյն ի՞նչ կը ցուցընեն:

30. Պ. 5. — Cum լատին և syn յոյն կը ցուցընեն միութիւն (հայ. կից, գոյգ, համ, ըն, բաղ, շար): Այս նախադրութեան զազդիերէնն է con որուն ուր մի կը փոխուի՝ շրթնային տառից այսինքն m, b, p ի առջև, com-patriote հայրենակից, com-bat պատերազմ և նայ տառից այսինքն, l, m, r, n ի առջև այս գրերէն մէկուն կը փոխուի, ինչ. col-lègue պաշտօնակիբ: Երբեմն միայն co կը գործածուի, ինչ. coadjuteur աջակից, co-alition նիզակակցութիւն: Syn թարմատարը sym, syn, sy, syl ձևերը կ'առնու, ինչպէս. syntaxe շարադրութիւն, sym-pathie համակրութիւն, syl-labe վանկ:

31. Պ. 6. — Contre, contra լատին և anti յոյն կը ցուցընեն դէմ, հակառակ, ինչ. contra-diction հակասութիւն, contre-poids հակակշիռ, anti-pode հակառնեայ, anti-pathie հակակրութիւն:

32. Պ. 7. Dé կը նշանակէ մերժումն, հակառակ՝ և միանգամայն բացառականի գորութիւն ունի. ուտտի երկու զըլխաւոր կերպով կը գործածուի, ինչ. coudre, dé-coudre, faire, dé-faire: Եթէ այս մասնկին յաջորդ գիրը ձայնաւոր կամ համր ըլլայ des կը գործածուի, ինչ. des-arma, des-honorer: Բ. հեռաւորութիւն կը ցուցընէ կամ հայերէն ան, դժ, և այլն բացասական մասնկանց կը համապատասխանէ, ինչ. dé-barquer նաւէն դուրս ելլել, dis-tance հեռակայնութիւն, dé-bourser քսակէն հանել, dif-forme, տձև:

33. Պ. 8. — E կամ Ex կը նշանակէ արտաքսումն, հակառակ (հայ. արտ), ինչ. ex-pulser արտաքսել, ex-primer արտայայտել: Եթէ նախորդ բառը f և s գրերով սկսի՝ այս գրերէն մէկուն կը փոխուի, ինչ. es-soufflé շունչասպառ, effeuiller թղթատել, ef-filer քաշել թելերը: Այս ex նախադրութիւնը կը դրուի նաև երբեմն անուանց առջև նախկին նշանակութեամբ ինչ. ex-ministre նախկին պաշտօնեայ:

30. Հ. Cum լատին և syn յոյն ի՞նչ կը ցուցընեն:

31. Հ. Contre, contra լատին և anti յոյն ի՞նչ կը ցուցընեն:

32. Հ. Dé ի՞նչ կը նշանակէ:

33. E կամ Ex ի՞նչ կը ցուցընէ:

34. Պ. 9. — Fori կամ foras կը նշանակէ դուրս, ինչ. fourvoyé արտուղի, for-ain դրսեցի, fau-bourg արուարձան՝ քաղքէ դուրս թաղ մը, for-fait իրաւունքէ դուրս գործածուած բան, ոճիր: Ասկից ծագած է գաղղիերէն hors նախադրութիւնը:

35. Պ. 10. — In լատին և a յոյն, հայ. ան, դժ, տ, չ, և այլն բացասական մասնկանց կը համապատասխանեն, ինչ. animé կենդանի, in-animé անկենդան, humain մարդկային, in-humain տմարդի, certain ստոյգ, in-certain անստոյգ: Այս in էն կը ծագի գաղղիերէն en նախդիրը որ im կը գրուի շրթնային գրերու առջև, ինչ. im-patient անհամբեր, և l կամ r, երբոր արմատ բառը նայ տնտով մը սկսի, ինչ. il-limité անսահման, in-réligieux անկրօն: Այս յառաջդիրը երեք գլխաւոր նշանակութիւն ունի. նախ մէջ կը նշանակէ, ինչ. in-secte միջատ, in-cident միջանկեալ. Բ. դէպ ի, բանի մը դէմ, ինչ. in-cliner բանի մը վրայ ծըռիլ. Գ. բացասական է ինչպէս որ քիչ մը վերը տեսանք:

36. Պ. 11. — Inter լատին և dia յոյն՝ գաղղ. entre, կը ցուցնեն երկու բանի մէջտեղ (հայ. մէջ, ընդ, կից), ինչ. inter-venir միջամտել. երկրորդ իմաստով՝ entre-bailler կէս մը բանալ, entre-voir նշմարել՝ հազիւ տեսնել. երրորդ իմաստով՝ s'entre-détruire մէկգմէկ ջնջել, entre-vue տեսակցութիւն, dia-logue խօսակցութիւն, dia-mètre տրամագիծ; dia-gonal անկիւնագիծ:

37. Պ. 12. — Ob կը նշանակէ դիմաց, հակառակ, ինչ. obé-ir հնազանդիլ, ob-jet առարկայ: Երբեմն b գիրը p, c, f, գրերուն կը փոխուի, ինչ. op-position հակադրութիւն, occasion պատեհութիւն, առիթ, of-fense անիրաւութիւն:

34. Հ. Fori կամ foras ի՞նչ կը նշանակէ և իրմէ ի՞նչ ծագած է:

35. Հ. In լատին և a յոյն ի՞նչ կը ցուցնեն. In մասնիկէն ի՞նչ կը ծագի:

36. Հ. Inter լատին և dia յոյն ի՞նչ կը ցուցնեն:

37. Հ. Ob ի՞նչ կը ցուցնէ:

38. Պ. 13. — Per լատին և գաղղ. par նախադրութիւնը կը նշանակէ ճամբայ, միջոց, կատարումն (հայ. մէջէն, ընդ), ինչ. par-venir բանի մը աւարտն հասնիլ, par-courir ընթանալ, par-donner ներել, per-forer ծայրէ ի ծայր ծակել, pér-ir թիւր երթալ, կորսուիլ, par-achever ամբողջացնել լինցընել:

39. Պ. 14. — Post և rétro լատին և après գաղղիերէն կը ցուցնեն յետոյ, յետնութիւն, ինչ. post-scriptum յետ գրութիւն, post-hume հօրը մահունէն վերջը ծնած գաւակ, post-dater, բուն թուականէն յետոյ թուական մը դնել, après-demain միւս օր, rétro-grader յետախաղաց լինել, rétro-actif յետ ազդող:

40. Պ. 15. — Pré լատին և գաղղիերէն avant կը ցուցնեն նախ, առջնութիւն (հայ. նախ, կանուխ, ի վեր) ինչ. pré-dire կանխասել, pré-caution նախազգուշութիւն, pré-cité վերոյիշեալ, avant-coureur յառաջընթաց, avant-garde յառաջապահ:

41. Պ. 16. — Pro լատ. (pour գաղղիերէն) (հայ. համար, նախ, դեր, փոխ): Այս բառը երկու նշանակութեամբ կը գործածուի. նախ ծագում կը ցուցնէ. Բ. փոխանակ, տեղը, ինչ. pour-voir բանի մը համար կանխա հոգալ, progresser յառաջագիմել, pro-vidence նախախնամութիւն:

42. Պ. 17. — Re կը ցուցնէ կրկնութիւն (հայ. անգր, վեր, կրկին), ինչ. re-plonger երկու անգամ ընկղմել, repeindre միւսանգամ նկարել: Այս նախդիրը երկու կերպով կը գործածուի. Ա. կրկնութիւն կը ցուցնէ, ինչ. naître, renaître, partir, repartir. Բ. աւելի գորութիւն տալու կը ծառայէ, ինչ. re-posser, re-mercier.

38. Հ. Per (գաղղ. par) նախադրութիւնը ի՞նչ կը նշանակէ:

39. Հ. Post և rétro լատին և après գաղղ. ի՞նչ կը ցուցնեն:

40. Հ. Pré լատին և avant գաղղիերէն ի՞նչ կը ցուցնեն:

41. Հ. Pro (pour գաղղիերէն) քանի նշանակութեամբ կը գործածուի:

42. Հ. Re ի՞նչ կը ցուցնէ:

43. Պ. 18. — Se կը նշանակէ առ ինքն՝ բաժանում ինչ. séduire ինքն յանկուցանել, հրապուրել, s'évrer ինքե- նէ գատել՝ քեցել (կաթէ կտրել):

44. Պ. 19. — Sub լատին և hypo յոյն կը ցուցնեն տակ, խոնարհութիւն (հայ, ենթ, տակ, ստոր, ներքոյ), ինչ. sou- terrain ստորերկեայ, sup-poser ենթադրել: Եթէ այս յա- ուշգրին յաջորդող անունը e, f, g, p, s, գրերուն մէկովը սկսի b նախդիրը այս գրերէն մէկուն կը փոխուի, ինչ. suc- céder յաջորդել, suc-comber բեռի տակ ճնշուիլ, ընկճիլ, hypo-crisie կեղծաւորութիւն, hypo-thèse ենթադրութիւն:

45. Պ. 20. — Super լատին և hyper յոյն կը ցուցնեն վրայ (հայ. մակ, վրայ, գեր), ինչ. sur-humain գերմարդ- կային, sur-face մակերևոյթ, sur-venir վրայ հասնիլ, hy- per-bole աւելաբանութիւն:

46. Պ. 21. — Trans կը նշանակէ դէպ ի անդր, փոխ, ինչ. tra-duire թարգմանել, trans-former փոխակերպել, trans-férer փոխադրել:

47. Պ. 22. — Ultra կը նշանակէ անդր, ի վեր, քան, ինչ. ultra-montain անդրալեռնական: Ատոր ժողովրդական ձևն է Outre. օր. Outre-mesure տարապայման:

43. Հ. Se ինչ կը նշանակէ:

44. Հ. Sub լատին և hypo յոյն ինչ կը ցուցնեն:

45. Հ. Super լատին և hyper յոյն ինչ կը ցուցնեն:

46. Հ. Trans ինչ կը նշանակէ:

47. Հ. Ultra ինչ կը նշանակէ:

ՀԱՌԱՋԻՐԱՅ ԻՄԱՍՏԻ ՓՈՓՈԽՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

1. Պ. Նախդիրները միշտ մի և նոյն իմաստը չեն պահեր, օրինակ անունը par նախադրութիւնը Abel fut tué par Caïn Աբէլ սպանաւ ի կայենէ, բացառական կը թարգմա- նուի: Caïn tua Abel par jalousie կայէն սպան զԱբէլ առ նախանձու: Le bruit court par la ville Աղմուկն ըն- թանայ ընդ քաղաքն: Le renard trompa le corbeau par ses flatteries Աղուէտն խաբեաց զագուան շողոքորթու- թեամբք իւրովք: Assis par terre Բազմեալ ի վերայ երկրի: Aller par eau Երթալ ընդ ջուր, և այլն, և այլն:

Վ Ե Ր Զ Ա Ի Ո Ր Ո Ի Թ Ի Ի Ն Գ

2. Պ. Անուանց գլխաւոր վերջաւորութիւններն են.

ition	Այս մասնկանց կը	Démolition	կործանումն
ation	համապատասխա-	fondation	կանգնումն
age	նեն հայ. ումն, ակք,	outrage	թշնամանք
ment	ուստ, ուրիւն, ոյ,	vêtement	հագուստ
ure	արան, ոյտ, եղ,	nature	ընութիւն
	աւոր, ական, ցի,		
	աց, ակ, իկ:		
is	ոյ	hâchis	յօշուածոյ
ance	թիւն	élégance	վայելչութիւն
ence	թիւն	patience	համբերութիւն

1. Հ. Նախադրութիւնները միշտ մի և նոյն իմաստը կը պահեն:

2. Հ. Որո՞նք են անուանց գլխաւոր վերջաւորութիւն- ները:

esse	թիւն	paresse	ծուլութիւն
té	թիւն	bonté	բարութիւն
oir	արան	dortoir	ննջարան
oire	արան	baignoire	լոգարան
er	ոյտ	bûcher	փայտակոյտ
eur	իչ	collecteur	հաւաքիչ
ier	աւոր	ouvrier	գործաւոր
ien	իչտ	musicien	երաժիշտ
iste	ական	calviniste	կալվինական
oire	ական	oratoire	ճարտասանական
an	ցի	paysan	գիւղացի
ain	ցի	américain	ամերիկացի
ais	ցի	anglais	անգղիացի
ois	ցի	suédois	շուետացի
agne	»	campagne	դաշտ
aïlle	»	bataille	պատերազմ
asse	ուած	crevasse	պատուած
asserie	թիւն	tracasserie	խռովութիւն
ise	թիւն	couardise	վատութիւն
erie	անք	hâblerie	շողփաղփանք
eau	ակ	coteau	բլրակ
et	ակ	jardinet	պարտիզակ
ette	ակ	maisonnette	տնակ
ule	ակ	globule	գնտակ
illon	իկ	corbillon	զամբիւղիկ
ine	իկ	chaumine	հիւղիկ

3. Պ. Բայից վերջաւորութիւններն են.

Asser	Այս մասնկանց կը	Avocasser	Փատաբանել
aïller	համապատասխան	criailler	կանչուըռտել
onner	նեն հայ. ցրնել, ու	foisonner	առատանալ
onder	ցանկ, ել, իլ:	inonder	ողողել
oyer		larmoyer	արտասուել

3. Հ. Որո՞նք են բայից վերջաւորութիւններն:

iller		sautiller	ցատկուտել
eter	ել	becqueter	կտցել
oter	ել	balloter	կատակել
iger	տել	voltiger	թռչտել
fier	ուցանել	justifier	արդարացուցանել
iser	ցնել	familiariser	ընտանեցնել
uer	ել	habituer	վարժել
er	ել	aimer	սիրել
ir	ցնել	finir	լրացնել
oir	իլ	recevoir	ընդունիլ
re	ել	rendre	հատուցանել

4. Պ. Գերբայից և ածականաց վերջաւորութիւններն են.

Ant	Այս մասնկանց կը	Aimant	Սիրեցեալ
issant	համապատասխան	avertissant	ծանուցեալ
vant	նեն հայ. յեալ,	écrivant	գրեալ
sant	եալ, արար, աշոր,	faisant	արարեալ
é	ուն, ող, լի, ացի,	aimé	սիրեցեալ
	ակաւ		
i	եալ	béni	օրհնեալ
u	եալ	reçu	առեալ
is	եալ	soumis	հնազանդեալ
t	եալ	écrit	գրեալ
eur	արար	libérateur	ազատարար
ent	ող	impotent	անկարող
il	ացի	viril	աւնացի
ile	լի	ductile	կոանելի
al	ական	moral	բարոյական
el	ական	réel	իրական
age	ուն	sage	իմաստուն
if	ական	adjectif	ածական
ique	աւոր	honorifique	պատուաւոր

4. Հ. Որո՞նք են գերբայից և ածականաց վերջաւորութիւնները:

eux	իկ	heureux	երջանիկ
able	լի	louable	գովելի
ible	լի	lisible	ընթեռնելի
issant	ացեալ	rougissant	կարմրացեալ
escent	ի	adolescent	սպասանի
oïde	ձև	métalloïde	մետաղաձև
issime	իկ	bellissime	ամենագեղեցիկ
bond	ական	vagabond	թափառական
ard	ատ	babillard	չաղակրատ
ace	ակ	capace	յաջողակ
asse	ակ	savantasse	իմաստակ
acier	իկ	populacier	գոռհիկ
et		propret	վայելչախնդիր
ette		proprette	վայելչախնդիր
iot	իկ	petiot	ամենապզտիկ
illot	ուկ	vieillot	ծերուկ
in		blondin	կարմրահեր

Պ. Պ. Պ.

Գրքն է 1 ֆրգ.

Պ. Պ. Պ.

978

2013

« Ազգային գրադարան

NL0059006

